

TVIS

MIN BARNDOMSBY

Af Søren Hedegaard Henriksen

I flere år har jeg gået og spekuleret på at gøre noget så navlebeskuende som at skrive mine erindringer, men er altid stoppet op og sagt til mig selv: "Ta' nu lige og slå koldt vand i blodet, Søren, hvem pokker skulle være interesseret i at læse dem bortset lige fra dig selv. Du har jo ikke udrettet eller oplevet noget så specielt, at det er værd at skrive, endside læse om."

Jeg læste så i "Puls", at der var dannet en interessegruppe i Tvis omkring lokalhistorie. Det fik mine tanker på glet igen, ikke mindst efter at jeg havde talt med Bent Bak og Jens Mortensen fra gruppen. Erindringer behøver jo ikke at være den her gedigne gang selvpral, som det, efter min mening, ofte er. Det kunne jo i stedet være en fortælling om min tilværelse i Tvis, da jeg var dreng i 50'erne og i 60'erne, da jeg var teen-ager og et ungt menneske. Det er selvfølgelig med udgangspunkt i det, jeg oplevede, og som jeg så det, og derfor handler fortællingen nødvendigvis om mig.

Selve skildringen er skrevet stort set udelukkende efter hukommelsen, og når hukommelsen skal til at række 40 - 60 år tilbage i tiden, ja endda lidt mere, så er det en svær størrelse at have med at gøre. Kronologien i de forskellige hændelser kan meget vel være forkert, og oplevelsernes fuldstændige korrekthed skal også tages med et gran salt, essensen er rigtig, men detaljerne kan fortone sig lidt i det dunkle. Med andre ord: "Det meste er oplevelser, jeg med sikkerhed kan huske, nogle er under kategorien, jeg mener at kunne huske og endelig en tredje kategori - jeg tror nok, det var sådan." Faktisk er der også en fjerde, nemlig at det kan være noget, man har fået fortalt så mange gange, at man tror, man selv har oplevet det. Dem skal der såmænd nok være et par stykker af.

Et andet forhold, som også skal overvejes i forbindelse med sådan et skrift, er brugen af navne og billeder, idet man godt kunne komme ud for, at enkelte af dem, som optræder i denne fortælling, absolut ikke er interesseret i at være en del af den, og så skal jeg selvfølgelig beklage dette. Det er bestemt ikke min mening at genere nogen. Alternativet havde været helt at undgå navne og billeder, men jeg vover det ene øje og understreger, at jeg bestemt ikke er ude på at genere nogen.

I skrivende stund er det faktisk ret nøjagtig 43 år siden, jeg forlod min barndomsby Tvis for i første omgang at flytte til Sjælland, og efter et års forløb havnede jeg så i Randers, hvor jeg stadig bor. Blot en uge før "afrejsen" kunne jeg slet ikke forestille mig at bo et andet sted end i Tvis. Jeg havde mine forældre der, mine kammerater ligeså, jeg spillede fodbold der og var kort forinden blevet formand for Idrætsforeningen, ligesom jeg kendte stort set alle Tvis-boere, eller i hvert fald vidste, hvem de var. Det paradoksale ved denne pludselige opståede situation var, at det i grunden var min aversion mod at forlade Tvis, der i sidste ende bevirkede, at jeg måtte flytte, men mere om det senere.

Ankomsten til Tvis

Men lad os starte med begyndelsen. Jeg er faktisk født på Fyn, den 27. August 1947, nærmere bestemt i Håstrup lidt udenfor Fåborg, men blev bortadopteret allerede ved fødselen, hvorfor jeg har haft hele min opvækst i Vestjylland, først i Hedegaard i Tvis og senere i Kabbels nede i byen. Der er en gammel dansk film, der hedder "Diskret ophold." Den kunne godt omhandle mig, hvis det ikke lige havde været fordi, at filmen er fra 1946 og jeg er som nævnt født i 1947. Mine "nye" forældre hed Mariane og Aksel Henriksen. Min far var barnefødt i Tvis, og min mor var fra Mors. I min fars familie var der ellers det, man næsten kan kalde en tradition for at blive gift med een lidt længere ude i slægten eller i det mindste en Tvis-bo eller én fra de omliggende sogne. Man kan vel næsten sige, at min far derved brød den såkaldte sociale arv. Min mor havde, i hvert fald i begyndelsen sine problemer, idet hun følte, at hun i den grad skulle passe på, hvad hun sagde, da alle jo næsten var i familie med hinanden. En dag, jeg sad og kikkede lidt i den udmærkede "Tvis-bog" prøvede jeg for sjovs skyld at finde ud af på hvor mange gårde, man kunne finde efterkommere, der et eller andet sted kunne føres tilbage til Nørgaard. Jeg fandt 20 på ganske kort tid, og der skal nok være flere.

Jeg er ofte blevet spurgt om, hvornår jeg fik at vide, at jeg var adoptivbarn, og til det kan jeg kun svare: "Jeg har altid vidst det!" Ikke nok med at jeg er adoptivbarn, jeg er også enebarn - godt forkælet, vil mange mene, og det skal såmænd nok være rigtig. Tilligemed var min "nye" mor og far temmelig gamle, da jeg ankom, 43 og 48 år. Derfor er jeg selvfølgelig også ofte blevet spurgt om, hvordan det var

at have så gamle forældre. Pudsigt nok dukkede spørgsmålet først op, da jeg blev voksen, og mærkeligt nok var det også først da, jeg selv begyndte at tænke over det. Jeg må sige, at jeg aldrig har følt det som nogen hæmsko på nogen som helst måde. En årsag til, at jeg ikke tænkte over det som barn, kunne være, at da man selv var barn, var alle mennesker over 25 - 30 år at betragte som gamle. Desuden var påklædningen også en hel anden dengang. Mændene enten i mørkt tøj med vest eller normal arbejdstøj, kvinderne enten i meget tækkelige kjoler eller kittel med hvidt forklæde. Måske lidt generaliseret, men alligevel....

Selvfølgelig er jeg også ofte blevet spurgt om, jeg aldrig har haft lyst til at opspore mine rigtige forældre. Dertil er svaret i den korte version: "Jo, men jeg har aldrig gjort alvor af det." Jeg havde det jo godt, hvor jeg var, og hvorfor risikere at lave ballade i en anden familie, som måske ikke aner noget om min eksistens.

De første år i Hedegaard

Hedegaard, som den så ud omkring 1955. I baggrunden Søndergaard, Meldgaard og Nørgaard og helt oppe i det venstre hjørne må det være Nygaard, der kan anes.

Det første, jeg med sikkerhed kan huske, er min 3 års fødselsdag, hvor jeg fik en trehjulet cykel, og den var jeg meget sur på, for jeg kunne ikke finde ud af at cykle på den. Det var med at koordinere benbevægelserne, når der skulle trædes og samtidig passe styret. Det var for svært. Jeg fik det dog lært, næsten til perfektion, vil jeg sige.

Ja så meget, at jeg en morgenstund tog på udflugt. Jeg har nok ikke været mere end 3 - 4 år. Vores postbud Chr. Carlsen havde en eller anden form for mærkedag, jeg husker ikke, om det var rund fødselsdag eller sølvbryllup måske, men jeg havde ihverfald opfattet så meget, at der skulle hejses flag for "æ post." Det ville jeg se, så en morgenstund listede jeg ud, uden nogen opdagede det. Kun iført pyjamas startede jeg den trehjulede og begav mig mod Tvis. Jeg ville se, at der blev flaget for posten.

Desværre nåede jeg ikke at opleve det, for på vejen mødte jeg mælkekusken, og om han tog mig med, eller han "sladrede" til min mor og far, således at det var min far, der hentede mig, kan jeg ikke huske, men jeg var da nået helt op omkring Vestergaard, en lille kilometers penge på grusveje, så kære cykelryttere, kom ikke og beklag jer over pavéerne i cykelløbet Paris-Rubaix, inden I har prøvet dem på en trehjulet uden lad.

Den lille familie. Jeg må være omkring 3 - 4 år.

Kort tid derefter, måske et år eller 2, fik vi traktor, en Ferguson 31, ja hvad ellers. Jeg tror faktisk, at min far var rimelig tidlig ude (for en gangs skyld) med hensyn til anskaffelse af traktor. Sådant i den nærmeste omegn af Hedegaard kan jeg kun huske 2, der havde traktor. Vestergaard havde en Fordson på jernhjul, og min faster og onkel i St. Gedbo havde 2, tror jeg nok, Lanz Bulldog, og hold da kæft hvor de larmede. Indtil da havde det jo været hestene, der var det foretrukne trækdyr, og min far var og vedblev med at være hestemand. Da han solgte gården i 1962 havde han stadig 5 heste, som han tog med til det "nye" sted i Tvis by, men han måtte jo skille sig af med dem. Jeg er sikker på, at det var en af de sorteste dage i hans liv, heldigvis havde han da også meget andet at gå op i, men mere om det senere.

Så længe han havde gården, vedblev min far med at bruge hestene til markarbejde. Jeg husker bl.a. i såtiden, hvor det ofte foregik på følgende måde. Først et par heste med harven, så traktoren med såmaskinen og til sidst en hest med tromle. Jo der var skam fart i landbruget.

Hestene i sving foran ploven, jeg mener karlen bag dem hed Vagn Kjeldsen.

Man kan vel sige, at min far drev et efter datidens forhold traditionelt landbrug - 20-25 køer, 15 - 20 småkalve og fedekalve og ikke mindst 10-15-store tyre, ca. 100 - 120 grise og et par hundrede høns, når det gik vildest til. Dertil var der så ca. 100 tdr. land ægte vestjysk sandmuld, hvis man skal være flot. I blæsevejr var noget af det i den grad sandjord. Derudover ca. 12 tdr. land hede og ca. 10 tdr. land mose, som min far fik drænet og dybdepløjet. Meningen var, at det skulle indvindes til reel landbrugsjord. Det blev også fremragende til græs, men et eller andet må have kikset med dræningen for hver vinter var en stor del oversvømmet. Det nød jeg og mine kammerater så senere godt af, idet det blev til en glimrende skøjtebane, og det var jo dengang vinter var lig med sne og frost fra december til marts - tror jeg nok.

Afgrøderne var også stort set de traditionelle, korn, roer, og kartofler, som der nok var en smule overvægt af: "Det æ sørn nøj guer katoffeljuer vi hår!" sagde han ofte. Dertil kom så 8 - 10 tdr. land med græsfrø til avl.

Til at hjælpe sig havde han altid 2 karle, i sommerhalvåret en stor skoledreng på en 13-14 år samt ung pige i huset og ofte også en daglejer, som de hed dengang, men tiderne ændrede sig hurtigt. Først kunne min mor godt undvære pigen, så smuttede den store skoledreng. Der var ikke så ofte brug for daglejeren, Andenkarlen kunne vi nok også undvære o.s.v. Da de solgte gården i 1962 var der kun en halvtids medhjælper tilbage. Alt dette skete faktisk på mindre end 10 år.

Det er jo klart, at der var noget leben på sådan en gård med disse unge mennesker, som boede på gården, under usle forhold, vil vi nok sige i dag. Karlene i et kammer ved siden af hestestalden, min far fik dog etableret toilet- og badeforhold. Hvordan det i grunden fungerede om vinteren, kan jeg ikke rigtig huske, men særlig godt kan det ikke have været. Der var godt nok en gasvandvarmer, men selve rummet var ikke opvarmet, så det må have været så som så med fornøjelsen. Den unge pige boede selvfølgelig på et kammer ved siden af køkkenet. Og så har jeg dog en tro på, at Hedegaard ikke var det værste sted at være karl og ung pige.

Jeg har fået fortalt en lille sjov anekdote, der godt nok stammer fra før min tid.

Vi havde 2 karle, og de var brødre - Evald og Svend Caspersen. Der skulle være bal i Forsamlingshuset, og Evald havde købt nyt tøj. Svend havde kun det tøj, han stod og gik i, og det var bestemt ikke egnet til en balaften. Evald undrede sig over, at Svend havde meget travlt med at blive færdig i stalden og komme ind at spise, så da Evald gik ind til aftenssmaden var Svend færdig. Efter at have spist gik Evald tilbage til karlekammeret, men til min mors store forundring kom han ret hurtigt ind igen, og han så meget sur ud. Min mor spurgte selvfølgelig: "Skal du ikke til bal Evald?" Og så kom svaret: "Nej!" "Hvorfor " spurgte min mor: "Svend hår tå'n mi' tøj!!!"

En anden lille sjov episode, jeg også har fået fortalt, omhandler også Evald og så Ernst Svendsen, som også var karle i Hedegaard på samme tid. Jeg tror nok, det på landet var meget brugt, at en af ugens dage var fiskedag. Således også i Hedegaard. På det tidspunkt var det Ernst's far, Niels Svendsen, der kørte rundt og solgte fisk, og fisk var ikke ligefrem karlenes livret. Aftenen før hans tur til bl.a. Hedegaard var de nede og spille kort sammen med ham, og de gav ham en femmer for at blive væk dagen efter. Det lovede han, og stor var derfor deres forbavselse, da de kom ind til middag og maden stod på rødspætter. Den viste sig, at den snu gamle ræv havde sendt fiskene med mælkekusken, hvorved han jo havde opfyldt sit løfte - han havde ikke været i Hedegaard den dag. Historien har jeg fra Evald og Ernst selv, da de underholdt med den til min fars 75 års fødselsdag.

Det med hønsene var faktisk en rigtig god ide, idet vi leverede æggene til Brugsforeningen og fik varer retur. Min mor ringede og bestilte varer, og så kom Ernst Svendsen, som var blevet chauffør for Foderstofforeningen og tog varer med fra Brugsforeningen, med dem én gang om ugen og fik æggene med retur. Man havde en kontrabog, hvori der blev ført regnskab med de leverede varer og de leverede æg. En gang om året blev der gjort status, og så var det jo fint, hvis der var overskud. Som jeg husker det, kunne æggene fra hønsene mere end betale Brugsforeningsregningen.

Samme Ernst Svendsen fortjener næsten et helt kapitel for sig selv. Før min tid havde han som nævnt ovenfor, været karl i Hedegaard, og jeg husker ham som en ualmindelig flink mand, som må have haft en fin evne til at håndtere børn. Når han kom til os på sin "Landtur" med foderstoffer og købmandsvarer, var det bedste, jeg vidste, at få lov at køre med ham på den resterende tur ud i "æ østersogn." Ofte havde han sin egen søn Eigil med, og han blev faktisk min bedste kammerat i mine første skoleår. Nogle gange var vi endda med i Struer og Ålborg for at hente korn og foderstoffer. Det var simpelthen så sejt at komme ud at køre i en efter datidens forhold stor Mercedes lastvogn med anhænger.

Omkring Tvis by har jeg ikke mange erindringer fra min yngste drengedage. Vi boede jo lidt ude på landet, og jeg kom kun til Tvis, når min far skulle ned i byen, og ud over Eigil og min fætter på Lauralyst, Søren Peder, erindrer jeg ikke ret meget om legekammerater fra byen. Eigil boede nabo til Lauralyst. Jeg erindrer også svagt, at jeg fra mine besøg hos Søren Peder kom til at kende Jørgen og Gustav Bang, som også boede nabo til Lauralyst.

Jeg mener dog at kunne huske, at hovedgaden i Tvis blev asfalteret. Det må have været omkring 1950-51, men måske er det helt forkert. Måske er det bare noget, jeg har fået fortalt. Jeg er dog sikker på, at jeg kan huske, det gamle Forsamlingshus blev revet ned og den nye Sognegård blev bygget. Murbrokkerne fra det gamle hus kunne nemlig afhentes, og min far hentede da et par læs og puttede i nogle markveje. Om man helt slap af med dem på den måde, ved jeg ikke.

Et af årets største begivenheder fandt i øvrigt sted i Forsamlingshuset/Sognegården, nemlig juletræsfesten, 5. Juledag mener jeg det var. Om jeg har været med allerede i det gamle forsamlingshus, kan jeg ikke huske, men jeg husker tydeligt festerne i Sognegården. Det store juletræ med levende lys. Først dansede vi omkring det, så julehistorien, godteposen og sanglegene, som jeg mener, det var Bodil Barslund, der spillede til.

Jeg husker også, at et af de store samtaleemner først i 50'erne var, at den unge brugsforeningsuddeler, som for nylig havde overtaget stillingen efter sin far, sagde jobbet op, og sammen med sin familie emigrerede til Canada. Samme par havde i øvrigt nogle år forinden også været genstand for en del snak (og det er noget, jeg har fået fortalt). Lidt længere nede af Hovedgaden var der også dengang en købmandsforretning, og brugsen og købmanden elskede ikke ligefrem hinanden (og det er vist mildt sagt), og hvad sker der? Jo, sønnen på Brugsforeningen forelsker sig i Købmandens datter og visa versa, og de gifter sig. Jeg har sommetider tænkt på, hvad kunne en Morten Korch ikke have fået ud af den historie. Samme brugsuddelerpar havde 2 døtre på min alder, Karen og Britta, og dem kan jeg huske, jeg legede med, men det må have været en kort periode, for de emigrerede før, jeg begyndte at gå i skole.

Arbejdet i marken og staldene

Jeg skal ikke på nogen måde påstå, at jeg blev overbebyrdet med pligter som barn, men nogle opgaver fik jeg, da jeg blev lidt større, om ikke andet så som medhjælper. Nogle dage om ugen skulle jeg f.eks. passe hønsene, hvilket jeg en overgang var meget ked af, fordi kokken ville flyve på mig. Nogle dage var det også min opgave at vande og flytte kalvene, der stod i tøjlr.

Her er netop en af de store tyre, som vi havde en 10 - 15 stk. af og i baggrunden plantagen, hvor der sommetider var brand efter damplokomotiverne.

De store tyre derimod, det var forbudt område for mig. Der var dog også nogle opgaver, som det var et "must" at deltage i. Det var når, der skulle sås. Da jeg blev stor nok, kørte jeg for det meste den ovenfor omtalte tromle forspændt "Musse". Når kornet så skulle høstes, var det også alle mand af huse.

Det er min far, der står ved siden af, men hvem de to andre er, tør jeg ikke sige.

Først skulle det klippes ned og bindes i neg. Det klarede selvbinderen. Derefter skulle det sættes i skok, hedder det vist (jeg synes nu, vi brugte et andet ord, men jeg har glemt det). Når det så havde stået på marken en tid, skulle negene enten køres hjem i laden, eller stakkes i en stor halmstak. Efterhånden som man så fik brug for det, skulle det tærskes. Nogen gange lejede min far et stort tærskværk, der blev kørt ud på marken, så kornet kunne blive tærsket med det samme. Det var nogle lange dage, men heldigvis var det jo altid godt vejr om sommeren dengang???. Ikke for at blive sentimental og jeg tror også, man skal have oplevet det:”At køre hjem med det sidste læs neg.” Det var virkelig en hel speciel følelse.

Kort efter høsten kaldte kartoflerner så, og dem havde vi relativt mange af. Først skulle de op af jorden, det havde vi heldigvis en maskine til, så skulle de samles op og lægges i kuler, som blev dækket godt til, så de kunne klare frostvejret om vinteren. Det var virkelig et møjsommeligt arbejde, men der fandtes heldigvis en arbejdskraftsreserve dengang, som ikke findes i dag. Mange af de dengang ”hjemmegående” husmødre i Tvis by og husmandskoner dannede simpelthen nogle såkaldte kartoffelsjak og tog rundt på gårdene og samlede kartofler op. Der var også enkelte mænd med først og fremmest for at bære de opsamlede kartofler hen til kulerne. Derved slog man næsten 2 fluer med et smæk. Bønderne kunne relativt hurtigt få fat i noget ekstra arbejdskraft, og mange familier fik et kærkomment tilskud til en formodentligt ikke særlig stor løn.

De første år, jeg kan huske, havde vi en kartoffeloptager, der kunne tage en række af gangen. Efter nøje overvejelser investerede min far i en, der kunne tage 2. Det var stort, men han havde nu alligevel forregnet sig, for den gamle Ferguson kunne ikke klare opgaven, så der måtte en ny Ferguson, denne gang en 35’er, til. Det samme mønster med de såkaldte sjak gik i øvrigt igen, når der skulle hakkes roer, hvilket også var en opgave, jeg var tvangsindlagt til. Man fik løn pr. række, og den akkord deltog jeg også i, og et år tjente jeg da penge nok til at købe et armbåndsur, og de var altså ikke billige dengang. 80 kr lyder måske ikke af så meget, men det svarer faktisk til godt og vel 1.000 nutidskroner. Jeg kan huske, at min far i sidste halvdel af 50’erne betalte en daglejer 4 kr. i timen, og jeg tror bestemt ikke, det var under tariffen.

Roerne skulle selvfølgelig også tages op, og i modsætning til de ovenfor nævnte opgaver, som jeg faktisk ikke var ked af at deltage i, så var roeoptagningen et helvede, syntes jeg. Sidst i oktober, først i november, det var koldt, det regnede, og det blæste. Når man efter sådan en dag i roerne kom hjem, godt våd og mere eller mindre sjasket til i vestjydsk sandjord, som var blevet til mudder, ja så var det lige før, at bukserne kunne stå selv, strømperne kunne i hvert fald. Man kørte med gummivognen op igennem rækkerne, og så gik man på hver sin side og forkede roer op, både med og uden top, og det var ligeså sikkert som amen i kirken, at ham på den anden side af vognen på et eller andet tidspunkt så sit

snit til at sende en roetop tværs over vognen og lige i hovedet på én. Jeg kan godt sige, at få sådan en turnipstop trukket ned over ørene, det gjorde nas. Nå, jeg var nok ikke selv for køn.

Om sommeren var vi somme tider ude for at skulle slukke en begyndende skovbrand. Jernbanen går jo diagonalt gennem Hedegaards marker, og et par steder passerede den en lille plantage. Dengang benyttede man jo damplokomotiver, og det kunne ske, at det føg noget med gnister fra sådan en fætter. Når vi opdagede, at der var udbrudt brand, så var det alle mand af huse. Og hvis naboerne havde set det, kom de også og hjalp til. Bortset fra en gang, mener jeg, vi selv klarede brandslukningen, man da måtte vi tilkalde brandvæsenet. Engang sidst i 50'erne begyndte man så at køre med MY-ere, og så var det ellers med at komme ud og se de nye vidundere, også selvom vi var i gang med at spise. Det kunne vente.

Nu kommer vi så til det gode spørgsmål: "Hvad lavede vi om vinteren?" Pudsigt nok, jeg kan ikke huske det. Selvfølgelig skulle der tærskes, og dyrene skulle jo også have en anderledes pasning, da de nu alle var inde hele tiden. Vi sorterede også kartofler, men jeg synes bare ikke, at al tiden kunne gå med det. Når vi beyndte at nærme os foråret, skulle der selvfølgelig også gøres klar til at "rykke ud" til en ny sæson - ja, jeg kan ikke komme det nærmere.

I 1956 - 57 besluttede min far sig for at bygge nyt maskinhus med hønsehus i den ene ende, maskiner i midten og kartoffelopbevaring i den anden ende. Om det var svært at få fat i en professionel murer ved jeg ikke, men det blev i hvert fald byens altnuligmand, Peter Bro, der skulle agere murer. Peter var en herlig fyr og som nævnt byens altnuligmand, altid glad, altid god for en kvik bemærkning. Der var godt nok nogen, der grinede lidt af min far, for som de sagde: "Skal den ikke kunne holde i mere end 15-20 år?" Med andre ord, de tvivlede på Peters evner som murer. Jeg elskede at gå ude og hjælpe ham. Ja, hjælpe er måske så meget sagt, jeg var vel nærmest det, man kan kalde tilsynsførende, men jeg hyggede mig, og jeg tror faktisk også, Peter gjorde det. Engang imellem brugte han godt nok noget "skævt" murersnor, og sagde man det til ham, så kom svaret øjeblikkeligt: "Det ræter vi mæ æ puds!" Få år senere havde en ilder forvildet sig ind i luftkanalerne til Kartoffelrummet. Den fangede Peter med sine bare næver. Han tog den med hjem og fik den gjort næsten tam. Og maskinhuset? Ja, jeg ved det ikke præcist, men jeg tror faktisk, det står endnu.

Ikke særligt lang tid før min far solgte gården, blev der lagt nyt tag på laden. Som man kan se på billedet nedenunder, var der dengang ikke noget krav om stillads, ligesom det er asbestplader, der anvendes. Elværktøj, som f.eks. skrue- og boremaskiner var ikke opfundet, så det hele foregik ved håndkraft og uden beskyttelsesmasker. I dag ville arbejdet være blevet stoppet øjeblikkeligt af Arbejdstilsynet, og der ville sandsynligvis være blevet uddelt kæmpebøder både til Tømrer Frandsen og min far. Dengang vidste man ikke noget om de skadelige virkninger, dette materiale havde. Den almindelige håndværker eller bondemand kendte i hvert fald ikke til dem.

Hvis man ser godt efter, kan man se, at der mangler nogle ruder i vinduerne, og hvordan mon det kan være? Jo, porten var jo som skabt til at agere fodboldmål, men engang imellem ramte vi ved siden af.

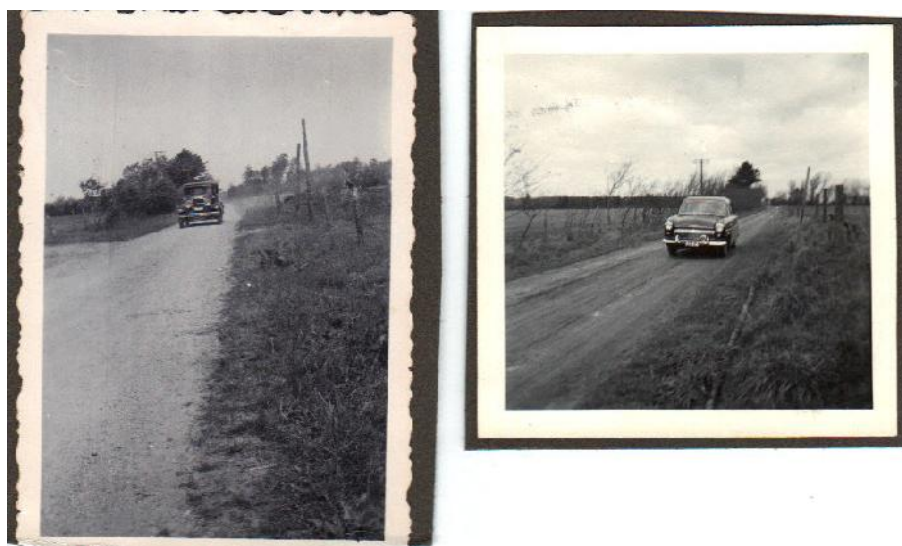
Nogle andre præparater, man også omgik mere lempfældigt dengang, var ukrudts- og skadedyrsbekæmpelsesmidler, Bladan f.eks. Jeg kan da huske, at de tomme beholdere blev rengjorte i mergelgravene, og det var ikke noget, man snød sig til. Man anede simpelthen ikke, at de var så skadelige, som de senere viste sig at være.

En del af de damer, der hørte til roe- og kartoffelsjakkene kom ofte også en tredje gang i løbet af året, nemlig når der skulle plukkes tyttebær til eget forbrug oppe i heden. I dag ville der blive annonceret med selvpluk og taget penge for det. Den slags var slet ikke opfundet den gang. I heden var der hugorme, og det var sommetider nogle hårrejsende historier, de kunne fortælle om, at de havde set hugorme på tykkelse med en underarm. Jeg kan huske, at jeg har set dem (hugormene altså) i heden, og når vi kørte med kartoffeloptageren på en af de marker, der grænsede op til heden. Sådant en relativ lun solskinsdag i september kunne de godt finde på at ligge og sole sig i lyngkanten. En gang blev én så gal på optageren, at den gik til angreb. Det var ikke klogt, for den røg ind i maskineriet, og den kom ud i en hel del stykker.

Det skete også nogle gange, at vi lagde jorder til Forsvarets manøvrer, om det var forår eller efterår, det husker jeg ikke, men krig blev der leget, og vi havde soldater indkvarteret, og nogle af markerne blev "pløjet" godt og grundigt op. Der må da have været en eller anden form for betaling fra Forsvarets side, for nogen ødelæggelser skete der da, og da min far tilsyneladende ikke var utilfreds med det, må det på en eller anden måde også have kastet noget af sig. Jeg har bare ingen ide om, hvad! Jeg mener også, at det var i forbindelse med en sådan manøvre, at der var Kongebesøg i Tvis. Det må have været lige efter, at den nye Sognegaard stod færdig.

“Moderne Tider”

I 1954 udskiftede min far sin elskede gamle Studebaker 1930, men en hel spritny Ford Consul. Det var en lidt anden måde, sådan noget foregik på dengang, end det er i dag. Jeg ved ikke, hvordan bilforhandlerne i Holstebro havde fået farten af, at han ønskede at skifte bil, men de kom næsten på skift for at præsentere biler og overbevise ham om, at de lige netop havde den bil, han havde brug for. En eftermiddag havde vi besøg af ikke mindre end 4 forskellige forhandlere, som nærmest må have holdt på rad og række ude på vejen og ventet på, at det blev deres tur. Det var M. Olesen, Ford - Nygaard & Sønner, Folkevogn - Autogaarden, Austin og endelig Vulcan, Opel. Alle sammen for længst hedengangne autoforhandlere. Det endte så med at blive Ford, og det var nok godt nok. Den tjente ham i hvert fald trofast indtil hans død 25 år senere, hvor den stadig kørte rundt med "Ø-numre," som var det gamle Ringkøbing Amt, og jeg mener, at det var i 1956 eller 57, man gik over til at have 2 bogstaver på pladerne, et for amtet og et for politikredsen. Som minde har jeg stadig en af de gamle nummerplader. En mere i Tvis, der holdt fast i sin gamle bil, var slagteren, og han sagde ofte: "Os skal de ikke grine af, Aksel Henriksen, bare ved at se på nummerpladerne, kan man da se, at vores biler er betalte."

Studebakeren og Consulen fotograferet stort set samme sted og vejene er endnu ikke asfalterede.

Jeg husker, at min far havde én stor betænkelighed ved denne her nymodens bil. Den var unægtelig noget mere strømlineet, og man sad også bedre i den, og det var muligt at få varme i kabinen, men der var intet håndsving!! Hvad nu hvis den ikke ville starte?? Det blev nu aldrig det store problem.

Sidst i 50'erne nærmest eksploderede antallet af Fjernsyn. Vi købte vores i starten af 1959 (2.000 kr. for en 21 tommer 2-R, tænk lige på hvor mange penge, det er i nutidskroner), og jeg glædede mig meget til, at vi skulle se TV i Tivoli, som var datidens helt store hit. Det var så uheldigvis den lørdag Grønlandsskibet Hans Hedtoft gik ned, og alle TV-udsendelser var aflyste. I stedet spillede der sørgemusik. Det havde jeg ikke meget forståelse overfor. Efterfølgende må jeg da erkende, at den tragedie, der var sket, ikke ligefrem passede sammen med TV i Tivoli.

Det nye fjernsyn, det måtte jeg da ha' et billede af.

Men de kunne lave fjernsyn dengang. Mine forældre havde det samme apparat, indtil min fars død i 1979. Jeg skal ikke påstå, at billedet var fremragende, men det virkede.

Skoletiden

Endelig oprandt den store dag, jeg skulle begynde i skolen. Det var i 1955, og jeg mener, det var den 2. april. Dengang gik skoleåret fra april til april, i hvert fald på landet. Hvordan det var i byerne, er jeg ikke klar over. I Tvis var der dengang 4 små skoler - Hingebjerg, Halgaard, Skautrup og Gedbo Skole. Jeg skulle gå i Hingebjerg Skole. Der var ca. 3 km. Nu kunne der godt sidde en eller anden, der vil sige, ah, Søren nu praler du, så langt er der altså ikke fra Hedegaard til Hingebjerg Skole. Her skal jeg så lige erindre om, at vejen er altså ændret noget siden dengang. For det første skulle vi dengang helt ned til Søndergård, inden vejen gik mod Tvis, dernæst skulle vi ned til jernbaneoverskæringen, inden vejen gik bag om Kirkegården mod Hingebjerg. Min mor og jeg cyklede derop. Nede i byen skulle Eigil, Ernst og Ernas søn følges med os, for Erna var højgravid og så sig ikke rigtig i stand til at deltage. Ganske få dage efter kom Eigils lillebror, Villy da også til verden. Vi var 7, måske 8 i 1. Klasse. Grunden til at jeg skriver måske er, at det forekommer mig, at der fra starten var en dreng, som ikke var med ret længe, i hvert fald husker jeg ikke navnet på ham, men de 7 var:

Birthe fra gården Hingebjerg
Else fra Lilleskov
Esther fra Tvis by
Vandy fra Skovbolig
Bruno fra Tvis by
Eigil fra Tvis by
Og endelig undertegnede
Og så måske en dreng mere??

Der var 2 skolestuer, en som husede de "små" til og med 3. Skoleår og en, som husede de "store" fra 4. til og med 7. Skoleår. Dengang var vi meget kloge, idet vi godt kunne nøjes med at gå i skole hver anden dag, og klasseinddelingen var også lidt speciel.

1. klasse var de nystartede
2. klasse var 2. og 3. skoleår
3. klasse var 4. og 5. skoleår
4. klasse var 6. og 7. Skoleår

Sådan var det i Hingebjerg. I Gedbo og Skautrup, hvor der kun var en lærer, tror jeg nok, det foregik lidt anderledes. Der havde man "æ bette klass og æ stuer klass." I Hingebjerg var der 2 lærere, Første læreren, E. C. Sørensen, som underviste 3. og 4. klasse og en, ved min skolestart, småbørnslærerinde, Frk. Jensen, som underviste 1. og 2. klasse. Hvordan det var i Halgaard, er jeg ikke klar over, men det var nok som i Gedbo og Skautrup. Vi skal huske på, at Mejdal dårligt nok var "opfundet" dengang.

Fagene dengang var også helt anderledes end i dag. De bestod hovedsageligt af Regning, Skrivning, Stavning/læsning, Danmarkshistorie, Geografi og ikke mindst Bibelshistorie og Salmevers. Vi lærte også at skrive med griffel på en tavle samt skrive med pen og penneskaft, og så havde vi en smule idræt eller gymnastik, som det hed, men da det skulle foregå udendørs på legepladsen, var det jo en betingelse, at vejret var godt.

Denne frk. Jensen, som nok var omkring de 50, var i øvrigt noget af et kapitel for sig, og nu kan det så godt være, at jeg alligevel kommer til at genere nogen, men det er der så ikke noget at gøre ved. Set i bakspejlet må det have været et helvede for nogle at gå i skole. Jeg vil påstå, at hun overfor nogen var direkte ondskabsfuld. Bl.a. havde hun et lille trick med, når der skulle læses højt, at hive i de små hår ved ørene, og lod man sig mærke med det, hev hun bare endnu hårdere. "Mærkeligt" nok var det altid dem, der måske ikke var så gode til at læse, det skulle gå ud over.

Hun gav også små præmier i form af små klistermærker til dem, som kunne deres lektier. Disse mærker skulle så klistres ind på den første side i vores ABC, som lærebogen hed. En lille ting vil man nok sige, men engang imellem skulle vi så fortælle alle de andre, hvor mange klistermærker, vi havde fået, og det må have været ydmygende for dem, som ingen havde og heller ikke havde udsigt til at få nogen. Og bibelshistorien, den skulle læres udenad, om man forstod noget af den, var sådan set ligegyldigt.

Spanskrøret var ikke afskaffet, og den lå ikke bare til pynt, skal jeg hilse at sige. Jeg har aldrig "smagt" på den, men den blev brugt. Jeg mindes engang, hvor en af mine skolekammerater, hvem kan være lige meget, fik en i bagdelen, fordi han ikke kunne sine lektier. Uden at røbe for meget, vil jeg i dag mene, at han var ordblind, dengang hed det bare, dum eller doven. På et område var hun dog ret moderne, hun kørte på knallert, den man vel dengang kaldte en "Røvskubber" (undskyld udtrykket) i snæver spadseredragt og damehat. På et eller andet tidspunkt anskaffede hun sig også en Folkevogn.

Efter ca. 1½ år flyttede hun, og vi fik i første omgang en vikar, 1. Læreren ved Halgaard Skoles datter, og det var som at komme ind i anden verden. hun var ikke mere end 19 -20 år, lige færdig med gymnasiet, tror jeg nok, og der var pludselig nogen af dem, som ikke troede, de duede til noget, der fik ros, og så måtte man sige du til hende, men vi måtte eller kunne måske snarere ikke få os selv til at sige Gunhild til hende, så hun var og blev Frk. Sørensen. Jeg tror godt, jeg tør sige, at vi var meget kede af, at hun skulle videre efter ½ år. Vi fik så en ny vikar på samme alder og af samme støbning, indtil vi fik Frk Laursen, som senere blev til Fru Lund, idet hun blev gift med Murermester Valdemar Lund, der var med til at bygge klubhuset ved de nye boldbaner i forbindelse med skolen.

I min skoletid i Hingebjerg blev der flere gange ændret på årgangssammensætningen i de forskellige klasser, så jeg husker faktisk ikke rigtig, om det var efter 3. eller 4. Skoleår, jeg kom til at gå hos Lærer Sørensen. Han var lidt af samme støbning og alder, som omtalte Frk. Jensen, dog vil jeg mene, at han ikke var tilnærmelsesvis så ondskabsfuld, men han havde så til gengæld sine favoritter, og hvem det var, hang i høj grad sammen med, hvem forældrene var. Der var dog et forhold, der kunne ændre det. Kunne man sin bibelshistorie, salmevers og danmarkshistorie udenad, ja så var man i kridthuset. Nødvendigtvis må jeg nok indrømme, at jeg hørte til en af favoritterne. Normalt kunne jeg mine lektier så nogenlunde, og så kendte han mine forældre privat. Det hang sammen med, at han også var kirkesanger, og min mor var organist ved Tvis Kirke, i øvrigt i mere end 25 år. Derfor kunne det jo ikke undgås, at de to fik et ret nært kendskab til hinanden.

Skolebillede fra 2. Klasse (2. - 3. Årgang)

Frk. Sørensen, Vandy Petersen, Kistian Larsen, Jørgen Nielsen, Holger Bach, Benny Dyrmosé
Hilda Jeppesen, Birthe Jensen, Irma Bro, Esther Nielsen, Else Bertelsen, Hardy Sundgaard, Harly Kjeldahl
Jørgen Holm Christensen, Søren Henriksen, Eigil Svendsen, Jens Erik Madsen, Bruno Kammersgaard og Karl Erik Overgaard.
(jeg håber navnene er rigtige - fornavnene er jeg sikker på, men et par af efternavnene kan jeg være i tvivl om)

Ikke for specielt at tage ham i forsvar, men mere for at vise en anden side af ham, som jeg ikke tror, der var mange, der kendte til, skal jeg lige komme med følgende beretning.

Hvert år i høst, når der var travlt i Hedegaard, ja hvem kom så og hjalp til - uopfordret, Lærer Sørensen, og jeg havde indtrykket af, at han nød det, og han gjorde bestemt, hvad han kunne, for sveden haglede af ham. Han var jo, skal vi sige, ret korpulent, men han ville ikke gi' sig. Han kunne selvfølgelig ikke følge med karlene, men jeg havde ikke indtrykket af, at der var noget, han følte sig for fin til. Når man har oplevet sådan et personlighedsskifte, som det faktisk var, kan man ikke lade være med at blive en smule filosofisk og spørge sig selv om:

“Hvem var den rigtige lærer Sørensen i grunden? Var det ham i skolen, eller var det høstarbejderen?”
For i et af tilfældene må det simpelthen have været en rolle, han spillede. Jeg tror selv på skolen, han var simpelthen havnet på den forkerte hylde.

Det skete jo, at selv favoritterne kom til at gøre noget, der ikke faldt i god jord, men engang reddede det da heldigvis nogle andre fra en straf. Vi var på den årlige skoleudflugt, til Ålborg med Gunnar Christensens og Niels Hedegaards busser. I den ene bus var vi nogle stykker, der fordrev tiden med at spille kort, selvom jeg godt vidste, at det bestemt ikke var noget, Lærer Sørensen ville synes om, da kortspil var djævelens værk, men hvad pokker, han så det jo ikke, for han var jo i den anden bus. Da vi så kom i skole igen dagen efter, skulle vi selvfølgelig skrive en stil om vores udflugt, og gudhjælpemig om der ikke var en, der skrev om kortspillet uden dog at nævne navne. Lærer Sørensen blev tosset, og han forlangte at få navnene, for dette skulle ikke gå upåttalt hen. Jeg husker faktisk ikke præcis, hvem der var med, men Kristian (Hans Larsen, sognerådsformand) og undertegnede deltog i hvert fald. Den dag i dag er jeg overbevist om, at netop vores tilstedeværelse reddede andre fra en eller anden form for straf. Det skal lige nævnes, at kortspil aldrig har været forbudt hos mine forældre. I grunden tankevækkende, da jeg har indtrykket af, at det var forbudt område i en stor del af min fars familie. Jeg kan i hvert fald huske, at jeg fik strenge ordrer på at gemme kortene, når nogle bestemte af hans søskende kom på besøg.

I 1959 skete der så en markant ændring på skoleområdet. De ældste årgange fra alle sognets skoler blev samlet, således at disse årgange kom til at gå i skole i nogle hastigt indrettede lokaler i Sognegården. Det var biblioteket og sløjdlokalet, der blev taget i brug. Om det, der dengang var skolekøkken, også blev brugt som klasseværelse, kan jeg ikke huske, men det betød i hvert fald, at de sidste 2 år af min skoletid i Tvis foregik i Sognegården.

I foråret 1961 var vi som sædvanligt på den årlige skoleudflugt, denne gang til København. Vi så selvfølgelig de forskellige attraktioner, Den Lille Havfrue, Rundetårn, Tivoli m.m., og det er der ikke noget at berette om. Derimod vil jeg fortælle lidt om det sted, vi boede. Det var på Rejseskolehjemmet, ja det hed det, og det lå på Strandvejen ude ved Svanemøllen Station. Jeg har aldrig været soldat, så jeg har kun hørt om den form for kæft, trit og retning, der herskede på kasernerne i gamle dage, men jeg er sikker på, at den form for justits, der herskede på Rejseskolehjemmet ikke lod noget tilbage at høre for kasernerne. Der boede skoler fra hele landet, måske var vi omkring et par hundrede drenge og piger i 13-14 års alderen, og jeg er godt klar over, at det kræver en vis form for justits at opretholde nogenlunde ro og orden. I spisesalen var det bogstaveligt talt forbudt blot at snakke sammen, og man skulle sidde meget stille. Der gik flere kontrollører rundt, og så de et eller andet, som bare lignede en smule uro, ja så stod den på opvask, og dommen kunne ikke appelleres, og alle skulle være i seng præcis kl. 22,00. Endvidere er jeg sikker på, at man i dag ville få dyreværnsforeningerne på nakken, hvis man serverede den form for mad, som vi fik, for dyrene. Hver dag fik vi madpakker med og om ikke andet, nød byens fugle godt af det. Til hjemturen havde jeg fået en madpakke med, 6 halve med sildesalat. Mågerne på Storebælt glædede sig over det. Jeg tror, det er Osvald Helmuth, der i en af sine monologer/viser siger: "Hvis dette er kaffe, vil jeg ha' te, hvis det er te, vil jeg ha' kaffe." Vi boede der fra mandag til fredag, og jeg nåede ikke at finde ud af om den drik, vi fik om morgenen, var te eller kaffe!

Efter skoletiden i Tvis stod det så på 1. 2. og 3. Real på Sønderlandsskolen i Holstebro, men først vil jeg lige beskæftige mig lidt med

Fritid, hvad legede vi og hvor legede vi

Før jeg kom i skole foregik det mest hjemme, eller hos min fætter på Lauralyst, og når Eigil en gang imellem kom forbi sammen med sin far. Ernst skulle jo videre, men samme vej tilbage, og så kunne der lige blive et par timer. Ellers foregik det meste af min dag nok sammen med karlene. Jeg havde en anden fætter, der hed Knud, som var fra Nykøbing M., men han boede ret meget hos os, da hans egen mor var død. Han var ca. 10 år ældre end mig, men jeg så meget op til ham, og fulgte ham i tykt og tyndt. Når han boede hos os, spillede han fodbold, og han tog mig med, fra jeg var ganske lille. Det var også Knud, jeg var med første gang, jeg rigtig var i Biografen. Jeg har nok været omkring 6 år, og det var Fløjtespilleren af Morten Korch, vi så. Mange år senere blev samme Knud i øvrigt ansat som lærer ved Tvis Skole, men døde desværre alt for tidligt, umiddelbart efter sin 60 års fødselsdag.

Knud og undertegnede i sofaen i Hedegaard

Nogle af karlene spillede også fodbold eller håndbold, og de var også flinke til at tage mig med. Jeg så selvfølgelig bare på, men det kan nu godt være, at jeg på den måde kom til at kende nogen af dem, jeg senere kom til at gå i skole med.

Da jeg så kom i skole, lærte jeg hurtigt at finde den ca. ene kilometer ned til byen. I første omgang var det helt klart Eigil og Bruno (Kammersgaard), jeg legede med, både hver for sig og alle tre sammen. Jeg syntes, det var sjovt at komme ned til byen, og de syntes, det var sjovt at komme ud på gården, så vi fik rigtig mange timer til at gå i hinandens selskab. Legetøj havde man ikke så meget af den gang, men traktorer med vogne og et par ret store trælastbiler havde jeg i hvert fald. Nede hos Bruno havde de en gris gående i et udhus, og grisen skulle så slagtes til jul. Bruno havde dødt den Fie for at drille nabokonen. Hun hed Sofie, så vidt jeg husker. Det syntes jeg var vældig sjovt. En anden ting, der også var interessant for mig nede i byen var, at man ikke skulle lede ret længe for at finde andre at lege med, og aldersforskel var ingen hindring. Hvis vi var mange, cyklede vi ned på sportspladsen og spillede fodbold, og hver især fandt ret hurtigt sin plads i hierakiet. Jeg har ingen erindring om, at der ligefrem var nogen, der direkte blev holdt udenfor. Engang imellem røg vi da uklar, og jeg husker da også enkelte episoder, hvor de mange rottede sig sammen mod én, og så fik han nogen tæsk og løb grædende hjem, men dagen efter var det glemt, ja måske bare en time efter, og alt var fryd og gammen. Jeg husker det ikke som noget med, at det var den samme, det altid gik ud over, og jeg husker såmænd heller ikke, hvad der kunne have været anledningen. Inderst inde var vi jo faktisk rigtige gode venner alle sammen.

I 2. eller 3. skoleår oplevede vi ellers et chock. En af vore kammerater, Holger Bach, druknede nede ved Tvis Mølle, hvor han havde været nede sammen med sin lillebror. Han er med på skolebilledet på en af de foregående sider, og det må være noget nær det sidste, han oplevede. De nærmere omstændigheder husker jeg ikke længere, men hvis det var et chock for os andre, må det jo have været et kæmpechock for lillebroderen, der så det, men intet kunne gøre, og den gang fandtes der mig bekendt ingen form for krisehjælp. I Hedegaard var vi måske endda lidt mere berørte af det end andre "udenforstående", idet Holgers far, Henrik Bach på et tidspunkt mere eller mindre var fast daglejer hos os. Henrik blev senere vejmand, dvs han holdt opsyn med og udbedrede småskader på de kommunale veje. Om den stilling blev bevaret, da kommunevejene blev asfalterede, husker jeg ikke.

Bruno, Eigil og undertegnede fotograferet i Hedegaard

En af de første, om ikke den første, der fik fjernsyn i Tvis, var P. Merrild, cykelhandler m.m. Om lørdagen samledes vi en masse drenge hos ham for at se Robin Hood. Vi legede også ofte Robin Hood. Jeg mener, det foregik nede i det, vi kaldte Nørgaard Skov, den lille skov, der grænser op til Kabbels' jorder, hvor Vestergårdsvænget nu er etableret, og hvor jeg skulle komme til at bo inden så særligt længe, men det var jeg jo ganske uvidende om dengang.

Det var også på en tid, hvor der hvert år kom et lille omrejsende tivoli til byen. Når det var taget afsted igen, legede vi Tivoli. På en eller anden måde kunne vi på en sirlig måde omdanne papkasser til automater, hvordan vi gjorde, kan jeg overhovedet ikke huske. Der var altid nogen, der havde en luftbøsse, der kunne bruges i et "skydetelt," og nogen havde noget gammelt skrammel, de gerne ville af

med. Det blev brugt til Tombola. Lege og lege er måske så meget sagt, for det, der skete, var at en 3 - 4 stykker blev enige om at arrangere et Tivoli, og så gik øvelsen jo ud på, at kammeraterne skulle komme og prøve "Forlystelserne" - mod betaling forstås.

En gang om måneden kom Ringkøbing Amts Rejsebio (tror jeg nok, det hed) forbi, og så var der biograf i Sognegården, for det meste en børnefilm kl. 19,00 og en, der var forbudt for børn kl. 21,00. Det var ikke ligefrem de sidste nye film, der blev vist, men der var som regel fulde huse. Engang blev der vist en Gøg og Gokke film som børneforestillingen, og den varede kun ca 3 kvarter.

Da det gik op for os, at der ikke var mere at komme efter, ville vi ikke forlade salen, og nogen gav sig til at vælte stolene. Ud kom vi da, og i en tid derefter havde børn kun adgang i følge med voksne. Det store hit dengang var ellers Lille Per filmene. Måske er det ren nostalgi og min fremskredne alder, der gør det, men jeg synes faktisk, de var bedre end dem, der bliver produceret nu.

Om vinteren, når det var frostvejr, løb vi ofte på skøjter i vores oversvømmede mose. Det var perfekt, da der nok ikke var nogen steder, det var mere end 40 cm dybt. Det skete da, at en eller anden røg igennem isen, men ud over våde bukser skete der jo ikke noget. Jeg tror nok, vi engang imellem var 15 - 20 forsamlede, ja måske flere, og det var ikke nogen betingelse, at man havde skøjter. De, der ikke havde, blev brugt som målmænd, når vi spillede ishockey. Stavene var for det meste nogle kæppe eller pinde, vi fandt rundt omkring. Ganske få havde dog det rigtige udstyr.

Noget af det, man som barn så meget frem til, var Nytårsaften. Indtil jeg var omkring en 11 - 12 år foregik de hjemme, og vi havde ofte besøg af min morbror Peter, ovennævnte Knuds far. Dengang var det jo meget brugt at lave rigtige nytårsløjer såsom lokumsspande, der blev hejst op i flagstangen, halve møddinger, der blev flyttet hen foran indgangsdøren o.s.v, ligesom det var alletiders, hvis man, når man var på besøg hos naboerne, kunne komme afsted med at løbe med et eller andet og gemme det, så det ikke var så nemt at finde igen. Vi var som regel nede i Vogterhus nr. 7, som lå lige ved siden af Hedegaard, og der var min anden morbror, Jens Pinvig, ledvogter, som det hed.

Når vi gik derfra, havde Morbror Peder som regel altid et eller andet med, kaffekande, knive, sukkerskål m.m., og det gemte han udenfor. Det var i den grad "brødretrillerier," for han vidste, at Jens blev gal og skældte ud.

Jeg husker, at vi havde et par gamle stivvogne med store jernhjul stående omme bag laden. Dem var der sørme nogen, der havde fået slæbt helt op til Vestergaard. De må have været nogen stykker, for de var ikke særlig nemme at skubbe med. Min far var faktisk ligeglad, ja han var vel nærmest glad ved at være sluppet af med dem, men den gik ikke. Et stykke hen på foråret ringede Laurids Vestergaard og bad ham om at få dem hentet hjem igen, for han var træt af at have dem stående.

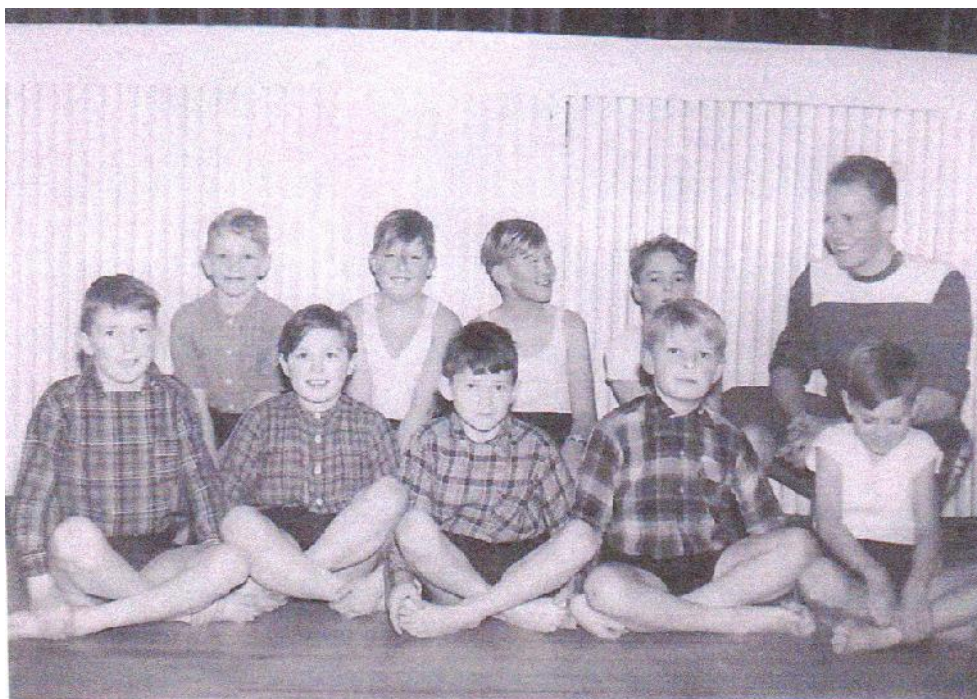
Senere fik jeg så lov til at komme ned til byen til kammeraterne dernede, og så tog vi på "togt" rundt til dem vi kendte, og som regel blev der budt på sodavand og slik, de steder vi kom ind. Dengang kunne man få kinesere med "knald" i, og nogen af dem var faktisk ret så kraftige. Til gengæld mener jeg ikke, der var nær så mange raketter dengang, men måske husker jeg forkert. Vi lavede da også nogle løjer nede i byen, og det var karakteristisk, at dem som blev mest sure, det var dem, det gik mest ud over. Der var især én, det ofte gik ud over, hvem kan være lige meget.

I den sidste del af min legetid, om man kan kalde det sådan, fik jeg faktisk en ny legekammerat, nemlig Jens Carlsen, og det var faktisk lidt underligt. Jens var eller er da nok mindst 3 år yngre end mig, men han begyndte at komme en del i Hedegaard, og vi hyggede os gevaldigt sammen, så det må siges at være et bevis på, at aldersforskellen ikke betyder så meget. Billedet på næste side viser netop Jens og mig.

Det pudsige er også, at vi på dette tidspunkt ikke anede, at vi faktisk skulle blive naboer inden særlig længe.

Idrætsforeningen tilbød jo også nogle aktiviteter, fodbold og håndbold om sommeren og gymnastik om vinteren. Der var ikke så meget at vælge imellem, til gengæld var tilslutningen stor. En gang om året var der så en lokal gymnastikopvisning i Sognegården, ligesom der også var en opvisning i Juniorhallen i Holstebro for alle omegnsforeningerne.

Vinteren 1956-57

Disse håbefulde unge mennesker er:

Christian Larsen, Benny Dyrmosé, Ole Sørensen, Ole Bentsen og Jacob Halgaard (leder)
Søren P. Sønderby, Vandy Petersen, Henning Petersen, Søren Henriksen og Karl Erik Overgaard

Som jeg husker det, var der ikke håndbold for drengene, så om sommeren var det fodbolden, der trak. Jeg husker ikke præcis, hvornår jeg begyndte at gå til fodbold, men i 8 - 9 årsalderen vil være et meget godt gæt. Der var 2 kategorier af drengehold - puslinge og fra 12-årsalderen, drenge. Holstebro Fodboldkommerklub arrangerede turneringer for klubberne i det Nordvestjyske område, og der deltog vi hvert år. Som jeg husker det, var det ikke med den helt store succes. Som juniorer lykkedes det os at

komme i finalen, hvor vi tabte til Hjern, men året efter vandt vi over Humlum. Det må have været i 1963.

Engang imellem blev der også arrangeret forboldture, hvor enten Gunnar Christensen eller Niels Hedegaard lagde busser til. Oftest var det til Ikast, som dengang var landsdelens storhold, men jeg husker også en B-landskamp, som det hed, i Viborg, samt et brasiliansk hold i Randers. Det var året efter, at Brasilien var blevet verdensmestre i 1958, men den tur, jeg husker bedst, var turen til en kamp, der aldrig blev spillet. Kort før OL i 1960 skulle det danske A- og B landshold mødes i Herning. Der var arrangeret bustur, og vi var på vej. Da vi nåede til Herning, og bilkøerne startede, begyndte der at komme nogle meldinger om, at spillerne, der skulle komme fra København, var forulykkede i et flystyrt. Vi troede ikke rigtigt på det, men det skulle vise sig, at det var rigtigt. En frygtelig tragedie.

Men før dette havde jeg i efteråret 1958 mit livs største oplevelse, som aldrig siden er blevet overgået og nok heller aldrig bliver det. Det ville i hvert fald kræve noget i stil med "En dag i det Hvide Hus med Barack Obama." Ikke nok med at jeg aldrig før havde været i København, oplevelsen skulle blive endnu større. Historien er den, at mine forældre blev inviteret til konfirmation i København, og jeg fik lov at komme med. De fik arrangeret sig med at kunne bo nogle dage hos Gudrun og Vagn Aage Giver. Vagn Aage stammede fra Tvis Mejeri. De var nogle af mine forældres rigtige gode venner, og så var der jo lige den "sidegevinst," Gudrun var datter af tidligere Rigstræner Sofus "Krølben" Nielsen. Ja, enhver Tvis-bo kender vel til historien om gravstenen på Tvis Kirkegaard, ellers var det måske på tide at få den lært.

Jeg skulle ikke med til konfirmationen, men fik i stedet lov til at komme med Sofus til 2 fodboldkampe i Idrætsparken, som det hed den gang. Sofus havde stadig noget med DBU at gøre, så han havde nøgle til de allerhelligste gemakker i DBU's lokaler, som jeg var inde at se. Han havde også nøgle til den daværende Kongeløge, så som det naturligeste i verden, satte vi os derind. "De kommer sgu nok ikke i dag." kan jeg huske Sofus sagde. Men ikke nok med det. Mange af de gamle koryfæer fra det såkaldte bronzehold fra OL i London i 1948 var også til fodbold den dag. Der var Knud Lundberg, John Hansen, Karl Åge Præst, Lørgen Leschly Sørensen, Eigil Nielsen m.fl., og de kom alle pænt hen og hilste på Sofus, og så var de jo også nød til at sige pænt goddag til ham den lille snotvalp, der stod ved siden af. Det var STORT! Fodboldkampene var mellem AB og Skovshoved og Køge og KFUM, København. De to af holdene siger nok ikke folk så meget i dag, men dengang var det etablerede 1. Divisionshold.

Jeg husker faktisk ikke ret meget fra kampene, dertil var jeg alt for benøvet over, hvad der ellers foregik. For så lige at springe lidt i det. Gudrun og Vagn Aage havde 2 døtre, Helle, der var en 4 - 5 år ældre end mig og så Anne-Lene der var på min alder, og hun var ofte på ferie på Mejeriet i Tvis, hvorved jeg, samt også adskillige andre, kom til at kende hende ret godt, og i dag er hun faktisk den eneste af mine "gamle" Tvis-bekendtskaber," jeg stadig har regelmæssig forbindelse med. Hun og hendes mand er nogle af vore (min kone og jeg) allerbedste venner.

Vi er ikke rigtig voksne, vi er ikke rigtig børn, vi er både og, og hverken enten eller.....

Sådan lyder det i Gunnar Gertsens tekst, og intet kan vel være mere korrekt. Jeg havde i hvert fald en tid, hvor jeg havde utrolig svært ved at finde ud af, om jeg var det ene eller andet. På den ene side kunne man godt lege de almindelige barnelege (Jens Carlsen), men på den anden side var det nu også noget, man følte sig for gammel til. Især var det ikke godt, hvis ens kammerater så det. Det er også på den tid, drenge finder ud af, at piger måske ikke er helt så åndssvage, som man hidtil havde troet, og at man ikke nødvendigvis altid behøver at drille dem. Hvis man drillede dem, betød det faktisk: "Jeg vil godt i kontakt med dig." Man kunne måske ligefrem foretage sig noget fornuftigt sammen med dem. Der var faktisk nogen, man måske begyndte at synes rigtig godt om, og man blev ligefrem kæresten med dem, i det skjulte selvfølgelig og ikke så længe af gangen. Selvom vi var kommet op i konfirmationsalderen, legede vi stadig, men nu var det lege, som gjorde det muligt at komme tæt på sin udkærte. Gemmeleg eller "Gå i dåsen," hvor man kunne være heldig at blive alene med lige netop hende "den bedårende" var som skabt til dette forehavende. Boldspil var også som skabt til kontakt, og det var faktisk lige meget, om man var på hold sammen eller modstandere. Hvor var det uskyldigt, men hvor er det sjovt at tænke tilbage på.

Der er specielt en episode, jeg husker fra en af disse lege, og den episode har ikke noget som helst med forelskelse at gøre. En overgang var det helt store hit at "Gå i Dåsen," eller sparke dåse, som vi nok kaldte det. En sommer foregik det ofte nede på vejen, der gik ned forbi Ernst Svendsen og ned til Lauralyst. Tømrer Frandsen havde jo sin tømrerforretning, værksted og oplagsplads der, så der var mange gode gemmesteder. Under et halvtag havde han en ret stor stabel tømmer og brædder liggende. En af pigerne, jeg mener, det var Irma (hvis det ikke er korrekt, og du læser det her, så må du undskylde, Irma), havde fundet ud af, at det kunne være smart at gemme sig bag brædde/tømmerstakken, og hun hoppede ned, og der lød et skrig. Ud kom noget, der mest lignede en overdimensioneret, dunet ælling. Bag stakken gemte sig nemlig glasuld, ikke den i batches, men granuleret. Jeg tør slet ikke tænke på, hvordan, det må have føltes.

Konfirmationstiden nærmede sig, det man havde ventet på i flere år. Det med at "træde ind i de voksnes rækker," få en masse gaver og penge. Jeg kan huske, jeg fik 575 kroner. I nutidskroner svarer det til knap 7.000 kroner. Jeg har indtrykket af, det det i grunden ikke var så meget i forhold til gavebeløbene nu til dags, men jeg var nu godt tilfreds.

Men først skulle konfirmationsforberedelsen overståes, eller vi skulle gå til præst, som vi kaldte det dengang. Vores gamle præst var gået på pension lige før, vi skulle starte, så det blev Pastor Lundby fra Idom, der skulle forestå undervisningen. Det var lige før, han helt havde spoleret min konfirmation. Vi var 4 drenge, som han pludselig og uden at vi nogensinde fandt ud af hvorfor, havde set sig gal på. Jeg er sikker på, at den ene var Benny Dyrmosé, hvem de 2 andre var, er jeg derimod ikke sikker på, at jeg kan huske, så jeg undlader at nævne navne. Pludselig blev vi kaldt op foran ham, og han sagde noget i den her retning: "Det er fuldstændig frivillig, om I vil konfirmeres, men I skal være klar over, at det også er fuldstændig frivillig for mig, om jeg vil ha' jer her!" Og hvis der ellers var mere ballade med os, kunne vi bare pakke sammen.

Vi fandt aldrig ud af, hvad anledningen var, og flere år efter, hvor jeg kom til at kende Pastor Lundby lidt bedre, gennem fodbolden i øvrigt, og også som en ganske flink mand, og jeg mindede ham om hændelsen, nægtede han pure, at det kunne passe. Nå skidt, pyt, jeg blev konfirmeret.

I øvrigt gik der på min tid i det vestjyske denne lille historie om Lundby. Han var fodboldspiller og spillede fodbold i Idum. Han var som nævnt præst der, men også i Råsted, men da der jo ofte blev spillet fodbold søndag formiddag kl. 10, kunne det jo blive et problem, men hvordan klarede han den? Jo, han berammede Gudstjenesten det ene sted til kl. 09,00, så kunne han nå fodbolden kl. 10.00 og afholde Gudstjeneste det andet sted kl. 13,30.

Efter et par måneder fik vi så vores "egen" nye præst, Pastor Andersen. En i mine øjne meget flink og rar mand, som i hvert fald havde et lidt andet syn på konfirmationsforberedelsen, end det den "gamle" havde haft. Ikke noget med udenadslære eller overhøring i kirken på selve konfirmationsdagen. I første omgang var det selvfølgelig p.g.a. min mors organistjob, at mine forældre kom til at kende ham og hans kone rigtig godt. Da vi flyttede til Kabbels (meget mere om det senere) har jeg indtrykket af, at han ikke forsømte nogen lejlighed til lige at komme forbi og få en cigar og en kop kaffe og sammen med min far få klaret verdenssituationen.

Men tilbage til konfirmationen den 9. April 1961. Det var lige før, der for første gang (så vidt jeg ved) skulle have været 2 konfirmationer i Tvis. Vi var nemlig 29 konfirmander, men kirken rummede kun 24 stolerækker, og da hver enkelt familie sædvanligvis skulle have en stolerække for sig selv, var det jo lidt af et problem. Hvordan det helt præcis blev løst, husker jeg ikke, men klaret blev det.

Konfirmationsbilledet, men nu kniber det med at huske alle navnene, men jeg forsøger så godt, jeg kan, og jeg håber, at de navne, jeg har skrevet nedenunder, er de rigtige, ellers undskyld.

Hardy Sundgaard, Harly Kjeldahl, Kristian Østerholm, Karl Erik Overgaard, Jens Erik Madsen,?,Eigil Risom,?, Kristian Larsen
Kurt Caspersen, Benny Dyrnøse, Jørgen Holm Christensen, Svend Erik Petersen, Jakob Østerholm, Søren Henriksen
Jørgen Nielsen,?,Krista Jensen, Helene Sønderby, Else Bak, Ingrid Thoustrup,?,?,
Inge-Lise Josefsen, Irma Bro, Hilda Jeppesen, Pastor Andersen, Lissie Nielsen, Inger Skytte, ?.

Der må være blevet fiflet lidt med opstillingen, idet hverken Jørgen, Svend Erik eller jeg selv var ligeså høje som Jakob. Vi må have stået på et eller andet.

Det var i øvrigt det år, Dario Campeotto vandt det danske Melodi Grand Prix med sangen Angelique, hvor han bar en lidt speciel halsbeklædning. Det var ikke en sløjfe, nærmere et bånd der var sat ind under flippen. Vi havde meget snak om, vi skulle tage den ide op til vores konfirmationsdress, men enedes om en butterfly. Hvorfor der så er 4, der har slips på, står hen i det uvisse.

Hvordan selve dagen forløb for mit vedkommende, kan jeg faktisk ikke rigtig huske ud over, at vi havde 2 forskellige hold gæster. Min kusine i Mejrup blev nemlig konfirmeret samme dag, og min fars familie kunne jo ikke være 2 steder på samme tid. Tingene blev dog klaret ved, at vi havde nogle venner og min mors familie til frokost. De af min fars familie, som også skulle til Mejrup, kunne så redde aftenssmaden hos os.

Dengang holdt man jo eftergilder for alle, der havde bidraget med gaver, og vores eftergilde skulle holdes et par måneder senere i Sognegården. I Tvis havde man en mandlig "kogekone", der hed Peter Davidsen, og mine forældre havde hyret ham til at forestå madlavningen. Tragisk nok døde Peter 2 eller 3 dage før af et hjertestop netop under tilberedelse af en anden fest i Sognegården. Selvfølgelig var det i den grad tragisk for hans familie, jeg mener ikke Peter var mere end omkring de 50 år, men det gav også os nogle problemer. Heldigvis trådte Fru Hesel beredvillig til, og vi fik klaret vort eftergilde på bedste måde.

Desuden var det dengang også meget brugt, at foruden ovennævnte eftergilder, blev der også holdt "unggilder," som de blev kaldt, altså en fest for kammeraterne, og ved disse fester blev der ofte leget en leg, vi kaldte "Bytte koner" eller "Bytte naboer." Det foregik nogenlunde på følgende måde: Drengene indtog deres pladser i den ene stue, og de fik hver især et nummer. Pigerne gik ind i den

anden stue og fik også hver især et nummer.

Lysset i drengenes stue blev slukket, og pigerne blev kaldt ind. Efterhånden som de kom ind, sagde de deres nummer og tog plads på skødet eller ved siden af den dreng, der havde det samme nummer og således fremdeles, indtil alle var "fordelt." Derefter indledtes så en bytteprocedure, hvis nærmere detaljer fortoner sig i det dunkle. Jeg kan simpelthen ikke huske det, men hele øvelsen gik selvfølgelig ud på at komme til at sidde der i mørket helt tæt på den, man nu allerbedst kunne li'.

Billedet viser nogle af pigerne, der var med til mit "unggilde." Om vi også legede den ovennævnte leg, husker jeg intet om, men det vil undre mig, hvis det ikke har været tilfældet.

Jeg mener, det må være lige efter min konfirmation, at Tvis blev verdensberømt i Danmark. Stemmeretsalderen var netop blevet nedsat fra 23 til 21 år, og første gang, de 21 årige kunne benytte sig af deres nyvundne stemmeret, blev netop i Tvis. Der skulle nemlig være folkeafstemning om en konditoribevilling. Jeg må erkende, jeg husker ikke sagen i detaljer, men da det virkelig var noget, der satte sindene i kog i Tvis, synes jeg, det skal nævnes her. Sagen var den, at Herdis Jeppesen, som drev en is- og slikforretning i ejendommen skråt overfor Sognegården, havde ansøgt Sognerådet om bevilling til også at drive konditori. Sognerådet sagde nej, men ved hjælp af en underskriftsindsamling lykkedes det Herdis at få sagen prøvet ved en folkeafstemning, og da det netop var første gang, de 21 årige kunne bruge deres stemmeret, gav det selvfølgelig genlyd i pressen landet over. Så vidt jeg husker, var der ganske mange, der havde deltaget i underskriftsindsamlingen, men de glemte åbenbart at komme hen og stemme, for Sognerådet fik flertal for deres beslutning om, at det skulle være et nej.

Skoletiden i Holstebro

Efter sommerferien i 1961 skulle der så åbne sig en hel ny verden for os "bonderøve" ude fra Tvis. Vi skulle begynde i 1. Real på Sønderlandsskolen i Holstebro. Det var Else Bak, Ingrid Thoustrup, Inge-Lise Josefsen, Benny Dyrmosé, Karl Erik Overgaard, Hardy Sundgaard og undertegnede. På et eller andet tidspunkt i forløbet faldt Hardy fra for at komme i lære som baker, men senere kom så Jørgen Bang til efter sit "udlandsophold" i København. Repræsentationen forblev derved intakt.

Vi blev samlet i en ren landboklasse sammen med elever fra Nr. Felding, Idom og Naur /Sir. Jeg er ofte blevet spurgt om, vi blev betragtet som nogle tumpede "bønder," og derfor også mobbet. Til det må jeg sige, at sådan husker jeg det ikke. Jeg synes faktisk, vi blev rigtig godt modtaget, og vi fik meget hurtigt mange rigtige gode kammerater fra vores parallelklasse, som jo så var en ren "byklasse." Det hjalp os nok også noget, at vi i idrætstimerne kunne banke dem i fodbold. Ja, det kom endda så vidt, at en af Holstebros bedste juniorspillere, som gik i parallelklassen, begyndte at spille fodbold i Tvis.

Om vinteren foregik transporten frem og tilbage med bus om morgenen og med tog fra Sønderport St. om eftermiddagen. Om sommeren cyklede vi, og senere, da nogle af os fik knallert, blev det transportmidlet.

Selve skolegangen var jo selv sagt noget helt andet, end det havde været i Tvis. Vi havde mange forskellige lærere, stort set en ny i hvert fag, og det havde vi jo aldrig prøvet før. Vi skulle have karakterer, og det mener jeg heller ikke, vi nogensinde havde fået i Tvis, så var det i hvert fald højest en bemærkning som - godt, hvis det var ok - set, hvilket betød, at der ikke var noget at prale af og en gang skæld ud, hvis det var dårligt.

I begge klasser var der selvfølgelig nogle festaber, som hurtigt begyndte at få arrangeret klassefester rundt omkring i byen, og ved disse fester stiftede man så sådan for alvor bekendtskab med begrebet skolekærest, og man fik også en smule kendskab til alkoholiske drikke og indrømmet, måske engang imellem en smule for meget.

Jeg husker speciel en episode, hvor jeg ikke fik mig gebærdet særlig heldig. Os fra Tvis var overbeviste om, at festen skulle holdes i en af de mindre afholdslogers lokaler i Holstebro (ja, af alle steder, en afholdsloge). Inden vi skulle med toget derind, havde vi varmet en smule op hjemmefra, bl.a. kavde vi købt champagne. Vi tog en åbnet flaske med, og da vi nåede frem proppede jeg den til, og puttede den i inderlommen på min frakke. Vi brusede ind af døren og nåede vel en 5 - 6 m ind, inden det gik op for os, at her var noget helt galt. På begge sider af midtergangen var stillet stole op, og der sad en hel del ældre mennesker og stirrede forundret på dette optrin, og selvfølgelig skete der så det, der absolut ikke måtte ske - BANG, sagde det, og op røg proppen af champagneflasken. Godt røde i hovedet og vældig flove indledte vi det, man kan kalde et kontrolleret tilbageslag. Vi fandt dog hurtigt den rigtige fest, det var i Juniorhallens Kantine.

Alt i alt, set i bakspejlet, så synes jeg, at de tre år på Sønderlandsskolen var tre gode år, hvor man foruden at få lært noget også fik en masse nye kammerater, og ens horisont blev i hvert fald også udvidet betragtelig. Man fandt ud af, at der fandtes en verden uden for kommunegrænsen, og man fandt ud af, at de der Holstebro-boere var i grunden ikke så tåbelige endda.

Kabbels

Under min skoletid i Holstebro skete der så på hjemmefronten noget, som i den grad sønderrev min verden, men heldigvis kun for en kort stund. Kort efter min konfirmation blev min far ramt af, det man senere antog, havde været en mindre blodprop i hjernen, og det var såmænd nok også rigtig, men han kom sig meget hurtigt og blev ikke engang indlagt, så det var bestemt et af de lettere tilfælde, men et eller andet havde der være galt, ingen tvivl om det. Og tanken om at sælge gården tog nok for alvor fat efter denne hændelse. Som nævnt tidligere, det blev sværere og sværere at finde medhjælpere, og han blev jo ikke yngre, og der var ingen tegn på, at jeg ville være landmand. Det skal så også siges, at jeg aldrig nogensinde af ham var blevet ansøret til det, snarere tværtimod.

Derfor burde det faktisk ikke være kommet som et totalt chock for mig den eftermiddag, det blev bekendtgjort. Jeg glemmer det aldrig, det er sådan en af de oplevelser, der stadig står lyslevende. Jeg var netop kommet hjem fra skole. Vi, min mor, far og mig, sad og fik en kop kaffe, og så bekendtgjorde han det. Jeg fik fremstammet, og hvor skal vi så bo? "Ja, vi har kikket lidt på Kabbels, den står tom, Jens Kjeldsen døde jo sidste år, og Børge og Marie Dyrmosé (hun var arving) kommer faktisk i aften, så skal vi snakke om det." Så fløj der nogle ord ud af munden på mig, og det må have været i ren affekt, for der var bandeord i, og sådanne ord brugte man altså ikke overfor min far: "ja, og så kan I fanme da bruge stalden som soveværelse!" Jeg fortrød øjeblikkelig, hvad jeg havde sagt, for jeg var udmærket klar over, at der overskred jeg min grænse, men til min endnu større overraskelse, så så han bare på mig og sagde ligeså roligt: "Ja, det har vi faktisk også tænkt på."

For at gøre en ellers lang historie kort, sådan blev det. Børge og Marie kom, og de blev enige om en pris, som de øvrige arvinger også kunne acceptere, og efterhånden vænnede jeg mig til tanken, og efterfølgende må jeg sige, hvor var det godt. Min far og mor fik nogle rigtige gode år i Kabbels, og det

gjorde jeg bestemt også.

Men først skulle Hedegaard jo lige sælges. Jeg mener, den blev sat til salg i 1961 og solgt sidst på foråret 1962. Nu der er gået så mange år, mener jeg godt, jeg tør vove at afsløre navnet på en af de interesserede, som jeg først fik kendskab til, da jeg fandt nogle papirer i .f.m. min fars død i 1979. Jeg fandt da et brev fra en vis Proprietær K. Laursen, Estvadgaard ved Skive, og hvorfor er han så interessant, jo han blev senere opdrætter af "Dannebrog på fire ben" travhesten Tarok, som i hvert fald de fleste over 50 år vil kende om ikke andet så navnet på. Hvorfor det ikke blev ham, ved jeg ikke, men jeg mener, at gården blev solgt med overtagelse sidst på foråret 1962.

Vi fik lov at blive boende, indtil Kabbels var blevet renoveret. Den nye ejer var meget interesseret i dette, da han var en ung mand på blot 24 år uden kone eller blot antydning af kæreste. Det skulle dog komme til at gå helt anderledes, skulle det hurtigt vise sig. Han havde kun gården i ganske få måneder, så blev hans egen far så syg, at han var ude af stand til at drive sin egen gård i Thy. En temmelig stor gammel slægtsgaard som helst skulle bevares i familiens eje, og da storebroderen nægtede at overtage den, blev Hans, som den nye ejer af Hedegaard hed, presset så meget, at han ikke var i stand til at stå imod. At han nok også var den bedste landmand af de to, var så for dem kun godt. Så det endte faktisk med, at vi måtte flytte lidt i huj og hast pr. 15. November 1962, og Kabbels var bestemt ikke indflytningsklar, men det gik da.

Jeg husker, at der i Tvis begyndte at florere nogle historier om, at min far var kommet i nogle gårdslagteres klør, og de havde snydt ham for de sidste penge. Det vil jeg så godt benytte denne lejlighed til at ramme en meget stor pæl igennem. Indrømmet, historierne, der var i omløb, var gode, men de var ikke sande.

Man kan vel også sige, at det ville være ret tåbelig at lade den tidligere ejer blive boende, hvis man havde i sinde at "slagte" gården.

Nedenunder et billede af den nye og den tidligere ejer af Hedegaard.

I løbet af vinteren 1962/63 blev Kabbels så renoveret, og efter datidens forhold fik de faktisk indrettet et ganske fornuftigt hus, og det gav arbejde til håndværkerne i Tvis. Det var igen tidligere omtalte Peter Bro, der var "muremester." "Kjeld Smed," som han blev kaldt, stod for varmeinstallationen, Tømrer Frandsen for tømrerarbejdet og Peter Laustsen for det meste maler- og tapetserarbejde. Og som et kuriosum til min tidligere bemærkning om soveværelset i stalden, blev det faktisk mig, der fik værelse der. Det var da også alle tiders, egen indgang, langt væk fra min mor og fars soveværelse, så jeg kunne næsten skabe mig, som jeg ville, og det gjorde jeg nok også.

Kabbels, som den så ud efter renoveringen.

I foråret 1963 gik min far så i gang med at bygge et hønsehus, der skulle kunne rumme ca 1000 høns, og det var ikke burhøns, skal jeg sige. Det foregik på den måde, at han ca. hvert andet år købte 1200 ca. 6 - 8 uger gamle kyllinger af Tage Caspersen, som havde et rugeri oppe ved Skautrupvej. De "gamle" blev sendt på slagteri, og så skulle de nye overtage æglægningen, når den tid kom. Når det gik vildest til, mener jeg at vi samlede ca. 600 - 700 æg ind om dagen.

Der hørte ca. 5½ tdr land jord til Kabbels, og de første år dyrkede han hvede, men senere lejede han jorden ud til en, som havde kreaturer gående om sommeren (jeg husker ikke hvem). Han indrettede også en ret anseelig køkkenhave og leverede bl.a. løg og persille til slagteren i Tvis og fik så pålæg som betaling, ligesom der om efteråret kom en hel del og købte kartofler.

Jeg tror faktisk godt jeg tør sige, at de følgende 12 år, inden min mor blev syg, blev de bedste i både hendes og hans tilværelse. Han havde noget at få tiden til at gå med samtidig med, at han også havde tid til at få sig en god snak med gamle bekendtskaber i byen. Det var virkeligt noget, han trivedes med. Og min mor brugte sine evner for orgelspillet til at have nogle ganske få elever.

For mit eget vedkommende viste det sig jo også at være alletiders, jeg kom tæt på kammeraterne, og så blev jeg jo, som tidligere antydnet, nabo til Jens Carlsen, men nu var vi alligevel kommet til den tid, hvor aldersforskellen var en hindring. Jo vi spillede sommetider en smule fodbold ude på vejen. Trafik var der ikke så meget af dengang. Nej, det var nok mere hans søstre, Karen og Anne-Marie eller "Jonse", som hun blev kaldt, der var interessante. De var lidt ældre end mig, 2 og 1 år, tror jeg nok, og de gik også i skole i Holstebro. De første par år eller tre i Kabbels havde vi rigtig meget fornøjelse af hinanden, jeg havde i hvert fald.

Jeg var også stadig en del sammen med Bruno og Eigil, hvilket kan ses på billedet nedenunder. På min påklædning kunne det se ud som om, jeg netop er kommet hjem fra fodbold, og derfor er det ikke utænkeligt, at billedet er taget samme dag som fodboldbilledet længere fremme, men jeg husker det ikke.

Her med vore elskede knallerter. Min mor anes i baggrunden. Bedømt efter højden på hækken vil jeg

mine billede er taget i 1964. Knallerterne var ikke helt lovlige, ja, omkring Eigils tør jeg ikke sige noget, men Brunos og min var i hvert fald ikke helt lovlige. Lad os sige, de var "forbedret" på visse områder. Hvor stærk Brunos kunne køre, kan jeg ikke huske, men han kunne køre fra mig, og min blev engang målt til 68 km/t, og dengang var det uden hjelm forstås. Der var i øvrigt ikke mange knallerter i Tvis på det tidspunkt, der var lovlige.

En aften var vi en del forsamlede omme på Nanna Rasmussens forholdsvis nyåbnede kaffebar, må man vel kalde det, og pludselig gik der rygter om, at Landbetjenten Lund-Olsen fra Haderup og en betjent fra Holstebro var på vej mod Tvis. Hvordan det var rygtedes, ved jeg ikke, men vi fik knallerterne gemt og gik helt uskyldige op gennem byen. Da vi var kommet op forbi Brugsen, kom de ganske rigtigt kørende, og vi kunne se, at de svingede ind på Kirkepladsen for at lægge sig på lur der. Vi kom vel ca. op til Missionshuset, og så hørte vi en knallert starte. Det var Hans, lærlingen på Brugsforeningen, som intet havde hørt om dette her og intetanende kørte ud, og vi havde ikke tænkt på at advare ham. Han blev taget, og han var måske den eneste i Tvis, der havde en knallert, der ikke kørte for stærkt, men til gengæld var der alt muligt andet i vejen med den, så han kom trækkende hjem. Senere, da vi var sikre på, at betjentene var kørt, hentede vi vore knallerter, og så kunne vi grine af det et stykke tid.

Nu nævnte jeg tidligere lidt om, at trafikken på vejen ikke var så voldsom, og en del af den trafik stod "Feldborg-Larsen" for. Bussen kom vel forbi et par gange om dagen dengang. Det giver mig så lyst til at berette om en oplevelse med denne busrute, som vel nærmest blev drevet lidt i samme ånd, som Dirch Passer driver ruten i filmen "Bussen." Køreplaner var absolut at betegne som hensigtserklæringer, der skulle være tid til det hele. Engang havde Feldborg-Larsen (den gamle) en pakke med til mine forældre, og den blev skam behørigt afleveret i køkkenet. Da det var en varm sommerdag, spurgte min mor, om han ikke lige ville have en sodavand. Det mente han nu ikke, han havde tid til, så han kørte igen, hvilket de få passagerer sandsynligvis også satte pris på. Senere på dagen, da han kom retur, stoppede han også og kom over til mine forældre, som gik ude i haven, og sagde: "Åh, jeg er så tørstig, så nu vil jeg faktisk godt have den sodavand." Hvor mange passagerer, der sad og ventede, ved jeg ikke.

Min mor og far i haven i Kabbels, godt nok nogle år senere, jeg vil mene, det er omkring 1970.

I begyndelsen af 1963 blev jeg førstemand, som jeg kaldte det, hos slagteren og begyndte at tjene mine egne penge. Det var selvfølgelig efter skoletid, og mit arbejde bestod i at bringe varer ud til nogle af byens pensionister, hente gammelt brød hos bageren m.m.. Det blev anvendt til grisefoder. Slagteren havde nemlig en del grise gående nede hos Richard Dyrmosse, hvis søn Gunnar også hjalp til hos slagteren, men det var kun om lørdagen, da han også havde andet arbejde. Desuden var der rengøringsarbejde i butikken efter lukketid og i det lille pølsemageri, som han havde i huset bagved. Og så en meget vigtig opgave - engang imellem skulle jeg hente en "margarinekasse" øl lidt længere oppe af gaden hos købmanden, Marie Dyrmosse. Jeg skulle gå bagom gennem smøgen ved Missionshuset, for der var jo ingen grund til, at folk i byen så, at der blev hentet øl til slagteren alt for tit. Og ikke mindst, så måtte konen helst heller ikke se det. Nu må det absolut ikke lyde som om, at der blev drukket tæt, og at slagteren var dronker, det her skete måske højst én gang om ugen, og vi taler nok om 10 - 12 øl af gangen. Jeg mener, jeg tjente 25 - 30 kroner om ugen, og det svarer til 250 - 300 nutidskroner. Slagteren var jo en flink mand og konen ligeså, så jeg hyggede mig faktisk gevaldigt med det.

Banken

Skoletiden var ved at lakke mod enden, og hvad så? Jeg var i hvert fald helt sikker på, at jeg ikke skulle i Gymnasiet. Det var der nu heller ikke så mange, der kom dengang som i dag. Min far havde et lønligt håb om, at jeg ville være "Degn," og det var nok også det, jeg sigtede imod i første omgang, og dengang kunne man sagtens komme ind på Seminariet, hvis man havde en realeksamen. Der var blot den hage ved det, at jeg ikke var gammel nok, nemlig kun 16, jeg blev godt nok 17 kort tid efter, men man skulle være 18.

I Tvis havde vi dengang et postbud, der hed Dahl Ravnsbæk (hustruen var centralbestyrer), som ville droppe postarbejdet for at blive lærer, så han havde søgt ind og var blevet optaget på det nyoprettede Skive Seminarium. Han mente, vi skulle forsøge, for der var ingen tvivl om, at man i Skive var meget interesserede i at få fyldt op, så man kunne bevise sin berettigelse, hvorfor han mente, at en dispensation fra alderskravet bestemt var en mulighed. Vi tog kontakt til Seminariet og fik nogle papirer tilsendt. De skulle udfyldes, og jeg skulle komme derop en eftermiddag i rektors kontortid. Da det dengang var nærmest umuligt at nå frem og tilbage fra Skive på en dag med off. transportmiddel, skulle min far nødvendigvis køre.

Dagen blev bestemt, og vi havde sat os ud i bilen og skulle lige til at køre, da min mor kommer ud på trappen og spørger, om vi ikke lige kunne køre ned i Brugsen først efter et eller andet, hun stod og manglede til noget bagværk. Som sagt så gjort, men da vi så afleverede det, kunne hun fortælle, at i mellemtiden havde én eller anden ringet ude fra Andelsbanken i Holstebro for at ville tale med mig. Jeg havde ingen anelse om, hvad det kunne være. Jeg vidste, at én af mine skolekammerater havde søgt plads som bankelev og også var blevet ansat, men ellers kendte jeg intet til Andelsbanken, ja, jeg anede dårligt nok, hvor den lå.

Af ren og skær nysgerrighed ringede jeg dog, inden vi endelig skulle begive os mod Skive. Det var så Direktør Bagner, der havde hørt, at jeg endnu ikke havde fundet en plads, og da de manglede endnu en mandlig elev, ville han da høre, om det kunne være noget for mig. Skiveturen blev i al hast lavet om til en tur til Holstebro, og inden dagen var omme, var jeg blevet ansat i dansk bankvæsen og var det for øvrigt i godt og vel 43 år med en enkelt lille afbrydelse, som jeg senere skal vende tilbage til. Jeg har tit tænkt på, hvor tilfældigt tilværelsen sådan kan arte sig. Hvis nu min mor ikke lige tilfældigvis havde manglet mel eller gær, eller hvad det var, hvordan havde livet så formet sig for mig??

Sådan så jeg ud, da jeg startede i banken den 1. Juli 1964.

Andelsbanken i Holstebro var en lille bank dengang uden bankbetjent, så det, der ellers normalt ville være betjentarbejde, skulle udføres af 1. Årseleverne. Det var noget med postforsendelse, arkivering,

byture til øvrige banker og dommerkontor, samt det man vel kan kalde al forefaldende arbejde. Ikke et ondt ord om det, for det passede mig faktisk udmærket. At det ikke var så kedeligt at være bankmand, som nogen tror, fremgår af billedet nedenfor.

Personerne er Frk. Bruun, undertegnede, Gorm Larsen (elev) og Norman Jensen (kontorchef, senere direktør). Jeg husker ikke, at det var et specielt krav til bankfolk dengang, at de skulle bære briller, men ud fra billedet kunne man godt tro det.

Jeg nævnte ovenfor, at der kom en lille afbrydelse i min bankkarriere. Den vil jeg vende tilbage til senere, da denne hændelse blev endestationen for min Tvis- tid, og dermed vil det også være den mest passende afslutning på denne beretning. Derfor vil jeg i det følgende beskæftige mig med mit engagement i

Idrætsforeningen

Medens jeg stadig gik i skole i Holstebro, blev jeg valgt ind i bestyrelsen for Idrætsforeningen, uden at jeg selv havde været til stede ved generalforsamlingen. Jeg fik nyheden overbragt af Ingrid Thoustrup, idet hun om morgenen dagen efter i skolen kom og sagde tillykke med valget. Jeg var jo så godt klar over, hvad klokken havde slået, og selvom det nok ikke lige var mit højeste ønske, affandt jeg mig med det, og jeg må da sige, at det var ikke noget, jeg senere fortrød. Det interesserede mig, og jeg var allerede en smule engageret som træner for drengeholdene. Jeg mener, vi var syv i bestyrelsen, og da opgaverne skulle fordeles, fik jeg naturligt nok fodbolden som mit område, sammen med Ejvind Frederiksen, tror jeg det var.

På dette tidspunkt havde vi tilmeldt hold i Serie 4 og 5. Jeg mener først, det var senere, serie 6 blev oprettet. For det meste havde vi et juniorhold og drengehold - et i aldersgruppen 12-14 år og et i aldersgruppen 10-12 år. Aldersgruppen 8-10 år kom også med på et tidspunkt, jeg husker ikke præcis hvornår.

I 1965 forsøgte vi os endda med et yndlingehold, men måtte trække holdet. Vi havde lige været lidt for optimistiske. Turene var også noget længere end det, vi var vant til. Jeg husker, at vi var både i Nykøbing M. og Thisted.

I 1966 eller måske 67 var vi meget tæt på at rykke en række op. Det var lykkedes, hvis vi havde vundet den sidste kamp mod Vinderup, men vi tabte, så det blev kun nær ved og næsten.

På næste side ses 1. karleholdet fra Tvis fra midt i 60'erne

Personerne er

Jørgen Holm Christensen, Benny Dyrmosse, Svend Erik Melvej (Tykke), Jens Majgaard, Jørgen Petersen (Jønne)
Knud Laustsen, Ove Dyrmosse, Egon Hedegaard
Egon Petersen, Søren Henriksen, Chr. Steffensen

Jeg havde normalt såkaldte sygekassebriller på, når vi spillede, men dem ville jeg ikke fotograferes med, derfor de almindelige briller.

Når jeg sådan genopfrisker det, og jeg tænker på de enkeltes evner som fodboldspillere, kan det i grunden undre mig, at vi ikke drev det videre end til serie 4. Måske kneb det lidt med seriøsiteten.

Som det sandsynligvis også er i dag, var det dengang en kamp for at skaffe penge nok til at drive en idrætsforening. Som medlemmer betalte vi kontingent, og vi betalte også selv vore spilledragter, ligesom turene til kampene også var for egen regning, men alligevel kneb det voldsomt med økonomien. Vi holdt baller i Sognegården, og de skæppede i kassen, i hvert fald i de tidlige 60'ere, men det begyndte at knibe, selvom vi reklamerede med "dæmpet belysning," for der var kommet en voldsom konkurrent på banen, nemlig Skave Kro, som havde spiritusbevilling, og så havde Haderup og enkelte andre opfundet noget, de kaldte Midnatsbal. De startede først kl. 23,00 og blev ved til 03,00 - 04,00, hvorimod vi i Tvis skulle slutte kl. 01.00. Udgifterne til musik steg også meget over kort tid, da de unge mennesker blev mere fordringsfulde. Det var ikke nok, at der bare var et orkester, det skulle også være nogen, der kunne spille de nye toner nogenlunde, som det lød på plade. Problemet med den manglende spiritusbevilling var vi nogen, der klarede ved hjælp af "Jernbanerestauranten." Hvad var så det, er der nok nogle, der vil spørge. Jo på baneområdet over mod Kirkevænget stod der dengang et par mere eller mindre faldefærdige, tomme skure. De havde nok været brugt som små pakhuse, men var, så vidt jeg husker, ikke i brug længere. Der oplagrede vi så de medbragte varer og med passende mellemrum, skulle vi lige ud at gå en tur.

M.h.t. økonomien fandt vi dog en form for en løsning, der i det mindste gav os en god indtægt én gang om året i nogle år, nemlig Sankt Hans-festerne, som vi holdt på en gård. I min tid i bestyrelsen lykkedes det os at få det arrangeret i alt 5 gange. Så vidt jeg husker var det 2 gange i Grønbæk, 2 gange i St. Uhlund og 1 gang i Moesgaard. Og så rumler det lidt i baghovedet på mig, da jeg synes, jeg svagt kan erindre noget om, at der også skal være et 4. sted, men jeg kan simpelthen ikke komme i tanker om, hvor det skulle have været.

Det skæppede da noget i kassen, men set i bakspejlet var det i grunden utroligt, at Kjeld Grønbæk, Poul Kjeldsen og Henrik Nørgaard ville lægge lade til, og det må vel nærmest betegnes som et mirakel, at det ikke gik galt. Det var i laderne, det foregik, og der var halm i massevis, og der var bestemt ikke rygeforbud. Der er heller ingen tvivl om, at sikringerne var rødglødende, når musikinstrumenterne blev tilsluttet. Jeg gad i grunden nok vide, hvad forsikringen ville have sagt, hvis det værste var sket, og der var udbrudt brand.

Det mest epokegørende, hvis man da kan bruge så flot et ord, jeg var med til i kraft af mit bestyrelsesarbejde, var så afgjort realiseringen af de nye boldbaner ved den nye skole, og nu beder jeg

undskyldte, hvis det kniber lidt med kronologien. Sagen var den, at der skulle opføres en ny skole, og der var planlagt 1 fodboldbane og 2 håndboldbaner, og så vidt jeg husker, var der ikke i første omgang planer om, at disse skulle anvendes til andet end skoleformål. Altså KFUM&K og Idrætsforeningen skulle beholde deres eksisterende baner. Så vidt jeg husker var der ingen omklædningsfaciliteter i "Æ Krat," og vore baner var godt nedslidte, og omklædningsfaciliteterne kunne vel bedst betegnes som et muret skur med rindende vand. Vores formand Dahl Ravnsbæk mente, vi skulle foreslå Sognerådet, at der blev inkøbt yderligere jord fra de 2 husmandssteder, der lå tæt på skolen, således at der i første omgang kunne blive 2 fodboldbaner, samt på sigt en "opvisningsbane" og mindst 4 håndboldbaner, så de kunne afløse de eksisterende ved Skautrupvej.

I første omgang tror jeg ikke, han havde tænkt på KFUM&K. Det blev han så hurtigt nødsaget til, for Sognerådet stillede som betingelse, at begge foreninger skulle benytte de nye baner, og det skulle være slut med at have baner 2 steder. Den var vi helt med på, men KFUM&K var ikke helt af samme mening. Dengang var fodbolden den største idræt i Tvis, og de var bange for, at nogle af deres håndbold drenge hellere ville spille fodbold, hvorved håndbolden risikerede at uddø. For nu ikke at rode mig ud i nogle beretninger, hvor hukommelsen kunne tænkes at spille mig et puds, vil jeg blot konstatere, at det endte med et brugbart kompromis, som begge foreninger kunne acceptere: "Foreningerne skulle træne på skift, hhv. mandag/onsdag og tirsdag/torsdag og håndbold spillede man i KFUM&K og fodbold i Idrætsforeningen. Det sidste med håndbold og fodbold blev ført ud i livet, men unægteligt med et lidt andet resultat, end det man var bange for skulle være sket. Det med de forskellige træningstider kan jeg faktisk ikke huske, om nogensinde blev til virkelighed.

Selve etableringen af anlægget og alt det frivillige arbejde er skildret glimrende flere andre steder, hvorfor jeg ikke tror, jeg kan tilføje noget nyt. Blot kan jeg ikke lade være med at tænke på, at hvis Dahl Ravnsbæk ikke dengang havde fået en god ide, havde der så i dag været noget, der hed Team Tvis Holstebro??

Etableringen af den nye skole med gymnastiksal gav os jo også lige pludselig mulighed for at kaste os over nogle andre vinteridrætter end lige gymnastik. Det var selvfølgelig især badminton, salen blev brugt til. I den forbindelse kan jeg ikke lade være med at nævne lidt om, hvilket syn man havde på alder dengang. Blandt badmintonspillerne var bl.a. Poul Kristensen fra Brugsforeningen, Helge Jensen, skoleinspektøren, Thomas Petersen fra Foderstofforeningen, og så var der også en mere på dette hold, men jeg husker ikke, hvem det var. Vi unge var faktisk ret imponerede over, at sådan nogle "gamle" mænd kunne være så gode til at spille badminton, som de vitterligt var. På daværende tidspunkt var de vel mellem 40 og 45 år.

Jeg må så vedgå, at jeg qua mit foreningsarbejde var en smule skyld i, at vores præst Pastor Andersen gjorde sig upopulær et par gange blandt visse dele af sognets beboere. I forbindelse med Ungdomsforeningens stiftelsesdag, den 11.11. Eller 11.12, jeg husker det ikke præcist, holdt vi sædvanligvis en lille fest. Et år, hvor en af de to datoer var en lørdag, fandt vi på, at det kunne være interessant at starte i kirken. Da jeg nok var den, der kendte præsten bedst, fik jeg til opgave at snakke med ham, organisten havde jeg jo også inden for rækkevidde, og kirkesangeren, Helge Jensen skulle formodentlig med til festen alligevel, så det var ikke noget problem. Pastor Andersen var med på ideen, men det var der altså visse af sognets beboere, der ikke var. Nå, men vi havde en hyggelig fest. Men allerede året efter gik det "galt" igen. Vi havde også tradition for at afholde voksenjuletræ 2. Juledag med dans om juletræet og julehistorie efterfølgende, og det hele sluttede med en svingom. Også her lykkedes det mig at overtale Pastor Andersen til at komme og læse julefortællingen. Det faldt heller ikke i god jord. Nu ville skæbnen så, at Pastor Andersen blev syg og derfor ikke kunne gennemføre det. Jeg mener, at det var Søren Henning Dyrmosse, der sprang til og hjalp os ud af kniben.

Nu skulle det ikke undre mig, at der kunne sidde en eller anden Tvis-bo og tænke: "Jamen Søren, du var da ikke med i bestyrelsen uafbrudt fra 1963 til 1969." Nej, det er korrekt, jeg var ude et par år, men alligevel så tæt på, at jeg simpelthen ikke kan huske, hvornår det var, men en ting er sikkert, jeg blev valgt ind i 1963, og jeg stoppede endegyldigt i foråret 1969.

Kammerater

Vi var faktisk en hel del unge mennesker i Tvis, der i sidste halvdel af 60'erne, og når vi ikke var på sportspladsen, så fordrev vi faktisk meget af vores fritid hos hinanden. Vi var i grunden et ret stort

slæng, som med et nutidigt udtryk "Hang ud sammen." Det udtryk var slet ikke opfundet den gang. Det vi gik meget op i var, hvem havde nu fået den nye Beatles-plade eller Stones-plade. Hvem var bedst, Elvis eller Cliff. Var der en, der var alene hjemme på lørdag, så der var en fest i farvandet.

Vi gik i Biografen, til Pop-baller i Holstebro-Hallen, hvor tidens allerstørste navne, bortset lige fra Beatles og Stones optrådte, og hvor en meget ung Henning Stærk trådte sine første skridt ind på den store scene. Hver lille by havde sit pigtrådsorkester, således også Tvis, idet Benny Dyrmosse, Hardy Sundgaard, Eigil Svendsen og Jørgen Bang dannede et orkester, og jeg tror faktisk, at et par af dem er blevet ved indtil for ganske nylig.

Senere kom der endnu et orkester til, de var lidt yngre. Jeg mener det var Hans Hessellund, Søren Giver, Mogens Sørensen og Kristian Knudsen, der dannede et band, men det var omkring det tidspunkt, jeg forlod Tvis. Kristian købte i øvrigt min gamle knallert, og det blev den ikke mere lovlig af, kan jeg hilse og sige. Tophastigheden blev i hvert fald ikke mindre.

En overgang spillede vi ofte fodbold på pladsen foran Brugsens gamle pakhus, faktisk der hvor nedenstående foto er taget, men der er det gamle pakhuis væk, og der er bygget nyt. I det gamle pakhuis var en port, som var fremragende til mål. Porten var uden døre, og oftest stod varebilen derinde, så vi skulle jo passe lidt på. Vinduerne var heldigvis nogle af de her staldvinduer, altså ikke ret store, men det skete da, at der røg en rude, og så måtte gerningsmanden den tunge gang ind til Poul Christensen og bede om syndsforladelse. At han ikke forbød os at spille fodbold der, er mig den dag i dag stadig en gåde. Godt nok var både Edel og Poul flinke mennesker, men ret beset havde det ikke været urimeligt, hvis de havde bedt os om at finde et andet sted.

Hvem var det så, der sådan "hang ud sammen." Jeg vil nævne nogle navne, og nogle vil måske føle sig glemte, og nogle vil måske være irriterede over, at de bliver nævnt, men jeg vover forsøget. Det var Benny Dyrmosse, Gustav og Jørgen Bang, Gunnar Dyrmosse, Svend Åge (han var elev på Mejeriet), det var "Hanserne" fra Brugsen, først en lærling Hans, dernæst en anden lærling Hans, det var Elsebeth fra Brugsen, Kirsten fra Mejeriet, som havde et par veninder fra Gymnasiet, jeg husker ikke navnene, og så selvfølgelig undertegnede. Derudover var der flere, der var med i kortere eller længere tid, men jeg mener, at ovennævnte i hvert fald er et godt udpluk af "den hårde kerne." Nogen var også en smule kærester, men det kan vist netop bedst betegnes som en smule.

Velkommen på forsiden

Udklipet på næste side er fra Ekstra Bladets forsider den 22.7.1967 og har faktisk en smule relation til Tvis, og så ligger der en lidt sjov historie bag.

Gustav Bang, Svend Aage Dyrholm og undertegnede var i 1967 blevet enige om at tage på telttur til Sjælland, nærmere bestemt Hornbæk. Under opholdet erfarede vi, at Red Squares en eftermiddag skulle give koncert på stranden ved Liseleje, så vi begav os afsted og vi fik set Red Squares samt andre "gode sager."

Om aftenen skulle vi til Hvidovre og besøge tidligere omtalte Anne-Lene og hendes forældre (Gudrun og Vagn Aage Giver). Vi fik et par øl derinde, og det sidste Gudrun siger til mig, inden vi kører hjem er: "Nu kører du ordentligt Søren, vi vil ikke læse om jer i avisen i morgen." Jeg svarer så sådan nærmest i spøg: "Så bliver det i hvert fald på forsiden af Ekstra Bladet." Og hvad sker der? Dagen efter var jeg sørme på forsiden af nævnte avis!! Det skal lige tilføjes, at jeg intet anede om, at Ekstra Bladet havde haft fotografer ude til strandkoncerten.

Og hvad har det så med Tvis at gøre? Jo, der var ingen af os tre, der på daværende tidspunkt havde fantasi til forestille os, at indenfor mindre end to år skulle Red Squares komme til at stå på scenen i Tvis Sognegård!! Så vidt jeg ved, var pigen ikke med.

Det er mig med de mørke brilleglas.

Her er det lige før afgang til ovennævnte ferietur for undertegnede, Svend Åge og Gustav.

Oftest samledes vi hos Jørgen og Gustav, som havde værelse i kælderen i huset, der ligger på hjørnet af Hovedgaden og Hingebjergvej. Da Jørgen flyttede hjemmefra fik Gustav værelse i, eller nærmere, lejlighed i baghuset til Tricotageforretningen, der lå overfor. Jeg skal love for, at der blev holdt nogle fester. Efterfølgende har vi tit talt om, at det i grunden var bemærkelsesværdigt, at naboerne Marie og Morten Christensen og Else og Jens Østergaard aldrig klagede over støjen.

Jeg husker, at vi ved en af festerne blev en smule bange for, at vi havde overskredet en grænse. Vi troede ikke, at Anna og Svend Bang, Jørgen og Gustavs forældre, var hjemme, men pludselig går døren op, og Svend kommer ind, og han ser godt gal ud. Der blev meget stille, indtil Svend med grin tager et snapseglas op af lommen og spørger, om han må få en lille en med.

Som beskrevet tidligere i beretningen, havde vi fået relationer til det københavnske. Det betød, at vi nogle gange var med til fester derovre, og ligeledes var nogle af de kammerater, vi fik der med til fester i Tvis, og det gik lidt vildt til, kan man se. Billedet nedenunder er fra vores sommerferie, også på Sjælland, i 1968. Det ser nu nok lidt vildere ud, end det i grunden var, men kjolerne dengang var da ikke for lange.

Jeg mener pigen, der har om halsen på mig, hedder Lis, så er det Karen Margrethe Bang, den unge mand hedder Lasse, og så er det Benny, og så mener jeg, det er den tidligere omtalte Anne-Lene, som jo altså er Sofus Krølbens barnebarn.

Så vidt jeg husker, er billedet taget ved et sommerhus i Jyllinge, og det er lidt pudsigt, at ca. et halvt år senere, skulle jeg komme til at bo under 10 km fra netop Jyllinge, men på det her tidspunkt var jeg lykkelig uvidende om dette.

Andre begivenheder i Idrætsforeningen

I løbet af 1968, må det have været, spidsede økonomien yderligere til, og noget måtte der gøres. Et nyt bestyrelsesmedlem, Ole Bisgaard, der boede i det dengang meget nyetablerede Engparken, kom med en ide om, at vi skulle afholde et efterårsmarked i Sognegården. D.v.s vi skulle opstille boder, med lykkehjul, roulette, skydetelt, tombola m.m., altså en slags minitivolì og så håbe på, at Tvis-boerne ville komme og lægge nogle penge. Problemet var bare, at vi faktisk ikke havde nogen som helst startkapital, kassen var tom, og det ville jo koste noget at leje boder, købe præmier o.s.v., men det lykkedes os at få byens forretningsdrivende, med undtagelse af én, til at tegne og betale for små annoncer i "markedsprogrammet." Ved hjælp af en Tvis-bo, jeg husker ikke hvad han hed, som var ansat på et trykkeri i Holstebro, lykkedes det også at få programmet trykt gratis. Vi skulle kun betale for tryksværte og papir. På den måde skaffede vi lige nøjagtigt så mange penge, at allerede fra den første krone, der kom ind ved "Markedet" var der overskud. Det blev en succes, vil jeg sige. Så vidt jeg husker, kom der ca. 10.000 kr i kassen, hvilket i nutidskroner ville svare til 75 - 80.000 kroner. Skal man være lidt grov,

kan man sige: "Ildrætsforeningen overlevede, men på sigt overlevede forretningerne ikke!"

Vi skulle jo have lov af Politiet til at afholde et sådant arrangement, og det var Lund-Olsen i Haderup, der skulle have ansøgningen. Jeg sendte papirerne afsted, hvori jeg gjorde rede for, hvad det var vi ville. Bl.a. skrev jeg, som korrekt var, at der ville være en bod med Tombola. Næste dag blev jeg ringet op af Lund-Olsen, og jeg tænkte: "Åh nej, hvad nu, kan vi ikke få lov." Efterfølgende vil jeg snarere kalde det et eksempel på, at det kan være guld værd at stå sig godt med Landbetjenten. Han ville blot lige sige, at det der tombola, det er noget bras, for det er noget med, at så skal der være et vist forhold mellem det, der kommer ind og gevinsternes værdi., og jeg skal faktisk kontrollere det: "Skal jeg ikke rette det til Amerikansk Lotteri i stedet for, for så er der nemlig ingen restriktioner?" For mig lød det som en rigtig god ide, og sådan blev det.

Vi måtte også erkende, at det med gammeldaws forsamlingshusballer ikke duede længere. De gav simpelthen underskud, men så fik vi et godt tilbud, vi ikke kunne sige nej til. Og nu er jeg nødt til at blande afslutningen på min på min banktid i Holstebro ind i det, ja i det hele taget afslutningen på min Tvis-tid, for disse ting hænger faktisk en del sammen.

I Andelsbanken havde man den regel, at når de unge mænd havde været inde som soldat, så skulle de ud at se noget nyt, man kunne altså ikke komme tilbage til den afdeling, hvor man havde stået i lære. Som tidligere nævnt blev jeg fritaget for soldatertjeneste, og det syntes jeg i grunden var meget fint. Jeg havde det jo godt i banken i Holstebro og trivedes godt med mine fritidsgøremål i Tvis.

Sidst på sommeren i 1968 indhentede skæbnen mig så. Min direktør kom og fortalte mig, at han var blevet ringet op af personalechefen i København, som havde fået øje på, at i Holstebro gik der en Søren Henriksen rundt, og han skulle da ikke tro, at han kunne blive ved med det bare fordi, han ikke skulle være soldat. Nej vi har fundet et nyt og udfordrende job til ham i Svendborg, dog var jeg velkommen til selv at foreslå andre alternativer. Ikke fordi jeg havde noget imod Svendborg eller andre steder, men hvorfor pokker nu det? Der var alt for mange ting, der holdt på mig, så det måtte de da også bare selv om, jeg sagde op og fratrådte den 31.10.1968. Det var faktisk min agt så at forsøge mig med den læreruddannelse, der aldrig blev til noget i 1964, men der var jo næsten et års ventetid på at komme på seminariet. Jeg fik job på et fritidshjem i Holstebro. Lad mig sige det på den måde, det var ikke det bedste job, jeg har haft, og helt galt gik det, da vi så fik det her gode tilbud.

Ole Bisgaard ringede til mig, medens jeg var på arbejde, og det eneste sted, der var telefon, var på Forstanderens kontor, så han kom og hentede mig, og så satte han sig ellers om bag skrivebordet igen, og jeg kunne godt se, at han blev mere og mere irriteret over den her telefonsamtale, som godt nok også tog lidt tid. Det, Ole ringede om, var, at han af en impresario i Mejdal, Peter Rasmussen, var blevet tilbudt Peter Belli & Four Roses til en favørpris, og Ole ville lige forhøre sig hos mig (jeg var jo formand for foreningen), om vi skulle tage chancen. Så vidt jeg husker var prisen 4.400 kroner, altså tæt på halvdelen af det, vi kort tid forinden havde fået i kassen ved "Efterårsmarkedet." Vi var sådan set ikke i tvivl om, at der ville komme folk, men kunne Sognegården i det hele taget rumme folk nok til, at vi bare kunne få det til at løbe rundt. Indrømmet, det tog lidt tid at få drøftet alle spørgsmålene, og vi havde en time, inden vi skulle vende tilbage til Peter Rasmussen, ellers ville han tilbyde dem til en anden forening. På et tidspunkt var det blevet nok for Forstanderen, han rejste sig simpelthen og gik om og hev røret ud af hånden på mig og lagde den på. Jeg kom så med en bemærkning om, at nu måtte jeg jo gå ned til en nærliggende telefonboks for at få afsluttet samtalen. Jeg fik at vide, at hvis jeg gjorde det, kunne jeg betragte mig som afskediget. Den trussel var åbenbart ikke stor nok, for jeg gik ned til boksen og fik klaret resten af samtalen - vi tog chancen, og det kom vi ikke til at fortryde. Arrangementet gav et mindre overskud og i tiden efter optrådte flere af datidens store navne i Tvis Sognegaard bl. a. før omtalte Red Squares, Keld & Donkeys og Bjørn & Okay. Dvs sidstnævnte var vist nok til årets Sankt Hansfest.

Der er dog en lille sidehistorie omkring Peter Belli arrangementet. Vi solgte alle billetterne i forsalg, og Herluf Mikkelsen, som vel var en 13 - 14 år på det tidspunkt havde af sine egne sparepenge købt og betalt en billet. Uheldigvis brækkede han armen dagen eller 2 dage før, og lå derfor på sygehuset, og pengene var spildte. På en eller anden måde kom denne hændelse Peter Belli for øre, og han bad mig stille ude på Højskolehjemmet, hvor bandet boede, dagen efter kl. 11,00, for så skulle vi på sygebesøg. Som sagt så gjort, og det er vist ikke for meget sagt, at der blev et vist postyr på sygehuset. Der var i hvert fald sådan lige pludselig ganske mange sygeplejersker, der skulle forbi Herlufs seng. Så vidt jeg

husker, fik Herluf en autograf på gipsen, og så mener jeg, Peter Belli lovede at sende ham sin sidste nye LP. Det løfte opfyldte han vist nok desværre ikke.

Og mig selv, ja jeg havde ikke noget job. Alt dette skete i sidste halvdel af januar måned i 1969, og jeg havde det faktisk fint med at være arbejdsløs, men det kunne jo ikke blive ved. Der begyndte ligesom at mangle noget væsentligt - løn, og der ville jo gå mere end et halvt år, inden jeg evt. kunne komme på seminarium.

Midt i februar måned blev jeg så enig med mig selv om, at det nok var banken, jeg skulle ty til igen, selvom jeg var lidt flov ved det, begav jeg mig til Holstebro for at tale med dem i Andelsbanken. Heldigvis havde jeg ikke brændt nogen broer bag mig, og kontorchefen Kristian Eriksen lovede at tale med Personalechefen i København. Et par dage efter, den 21. eller 22. Februar ringede han så og meddelte, at jeg kunne starte den 1.3.1969 i Frederikssund, og denne gang var der ingen alternativer!!

I nogle år derefter blev jeg dog ved med at spille fodbold i Tvis, men efter at jeg mødte min kone, igen, kan man sige, og vi flyttede sammen i Randers, stoppede jeg med fodbolden, og besøgte, godt nok, ganske ofte mine forældre og svigerforældre, som boede i Damgaard. Efter mine forældres død i hhv. 1979 og 1984 og mine svigerforældres salg af Damgaard i 1989 blev der længere og længere mellem besøgene, og nu begrænser de sig til et besøg på Kirkegården nogle få gange om året, men der "træffer" jeg jo også ganske mange af dem, der er nævnt i denne beretning.

Vemodigt? Jae
Mindeværdigt? Ja, i allerhøjeste grad!

Og sådan ser drengen på forsiden altså ud 60 år senere.....
(soerenhenriksen@mail.tele.dk)

